

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Diplomová práce

Povinnost loajality statutárního orgánu

Petra Hadravová

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Studijní program Právo a právní věda

Obor právo

Katedra obchodního práva

Diplomová práce

Povinnost loajality statutárního orgánu

Petra Hadravová

Vedoucí práce:

JUDr. Jindřich Vítek Ph.D.
Katedra obchodního práva

Plzeň 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou prací na téma Povinnost loajality statutárního orgánu zpracovala samostatně. Veškeré použité prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly řádně citovány a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V Praze dne 13. dubna 2020

Petra Hadravová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce JUDr. Jindřichovi Vítkovi Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a čas, který mé práci věnoval.

Obsah

1.	Úvod	1
2.	Pojem loajality	3
2.1.	Povinnost loajality	4
2.2.	Pojem povinnosti loajality statutárního orgánu	5
2.2.1.	Vymezení statutárního orgánu	5
2.2.2.	Význam povinnosti loajality ve statutárním orgánu	7
3.	Zákonná úprava	8
3.1.	Občanský zákoník	8
3.2.	Zákon o obchodních korporacích	10
4.	Povinnost loajality ve vztahu k péči řádného hospodáře	13
4.1.	Vymezení péče řádného hospodáře	13
4.2.	Vztah péče řádného hospodáře k povinnosti loajality	15
5.	Projev povinnosti loajality ve statutárním orgánu	18
5.1.	Složky povinnosti loajality	21
5.1.1.	Zákaz konkurence	23
5.1.2.	Povinnost mlčenlivosti	25
5.2.	Povinnost loajality při výkonu funkce člena statutárního orgánu ve více obchodních korporacích	27
5.3.	Povinnost loajality statutárního orgánu vůči společníkům	28
5.4.	Význam povinnosti loajality	31
6.	Následky porušení povinnosti loajality statutárním orgánem	31

6.1.	Zákonná úprava porušení povinnosti loajality.....	32
6.2.	Porušení povinnosti loajality	35
6.3.	Následky porušení povinnosti loajality	37
6.3.1.	Smlouva o vypořádání újmy.....	40
6.4.	Újma způsobená více členy statutárního orgánu	43
7.	Povinnost loajality ve Velké Británii	44
7.1.	Zákonná úprava	44
7.2.	Povaha povinnosti loajality.....	46
7.2.1.	Fiduciární povinnost	46
7.2.2.	Povinnost loajality	47
7.3.	Následky porušení povinnosti loajality	50
7.3.1.	Zproštění odpovědnosti za porušení povinností člena statutárního orgánu	53
7.4.	Porovnání českého a britského pojetí povinnosti loajality	54
8.	Závěr.....	57
9.	Zdroje	60
9.1.	Monografie	60
9.2.	Právní předpisy	62
9.3.	Odborné články.....	62
9.4.	Judikatura.....	64
9.5.	Internetové zdroje	66
	Resumé	68

1. Úvod

Tato diplomová práce se zaměřuje na povinnost loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace. Jedná se o jednu z jeho významných povinností, jež vymezuje hranice jednání člena statutárního orgánu tak, aby nedocházelo k porušování zájmů obchodní korporace, za kterou člen statutárního orgánu jedná. Přes svůj vlastní význam nedochází v české právní úpravě k podrobnému vymezení povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace, když zákony, konkrétně Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „Zákon o obchodních korporacích“) a Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „Občanský zákoník“), pouze stanovují, že členové statutárního orgánu obchodní korporace mají povinnost vykonávat svou funkci v souladu s povinností loajality, ale dále tuto povinnost nerozvíjí. Zákonná úprava nevymezuje co je obsahem této povinnosti a proto musíme její obsah hledat v Komentářích k zákonům, soudních rozhodnutích a publikacích odborníků na korporátní právo.

Snaha vymezit povinnost loajality statutárního orgánu obchodní korporace již nějakou dobu trvá, přesto doposud nedošlo k jejímu jednotnému vymezení. Sporné mezi odborníky nadále zůstává, zda je povinnost loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace součástí péče řádného hospodáře, či je-li samostatnou povinností, která stojí vedle, respektive na úrovni, péče řádného hospodáře. Další spornou otázkou je, zda porušením povinnosti loajality členem statutárního orgánu obchodních korporace dochází k objektivní či subjektivní odpovědnosti.

Hlavním cílem mé diplomové práce je definovat povinnost loajality, pokusit se odpovědět na uvedené sporné otázky a vymezit její hlavní cíle, smysl a důležitost při výkonu funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace a její vztah k některým dalším povinnostem. Tato práce je rozdělena na sedm kapitol. Nejprve se budu zabývat obecným vymezením povinnosti loajality. Následně se zaměřím na právní úpravu, a to na obecnou, která je vymezena v Občanském zákoníku, tak na speciální právní úpravu obsaženou v Zákoně o obchodních korporacích. V další kapitole vymezím péči řádného hospodáře, jelikož se nepochybně jedná o povinnost člena statutárního orgánu obchodní korporace, která s povinností loajality velmi úzce souvisí. Dále se budu zabývat projevem

povinnosti loajality ve výkonu funkce člena statutárního orgánu a vymezím zde i některé další povinnosti, které s ní úzce souvisí. Na to naváže kapitola, zaměřenou na porušení povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace a na důsledky, které dopadají na členy statutárního orgánu v důsledku jejího porušení. Poslední kapitola této práce bude zaměřena na vymezení povinnosti loajality v právu Velké Británie, jelikož zde má povinnost loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace již dlouhodobou tradici.

Britskou právní úpravu povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace jsem si vybrala z důvodu, že právě ona byla vzorem pro zakotvení povinnosti loajality člena statutárního orgánu do našeho právního řádu. Druhým důvodem je, že povinnost loajality v britském právu má jasné a dlouhodobé postavení v právním řádu, zatímco v českém právu si své zcela jasné postavení stále hledá. Jak jsem upozorňovala výše, stále mezi odborníky na korporátní právo není zcela jasné, zda se jedná o povinnost, která je součástí péče řádného hospodáře či zda stojí na stejné úrovni jako povinnost péče řádného hospodáře. Závěrem svojí práce se pokusím porovnat povinnost loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace v britském právu a v právu České republiky.

2. Pojem loajality

Pojem loajality je obecný pojem, který může být používán v mnoha různých významech. Nejedná se pouze o právní pojem, ale o pojem, který je používán i v běžném jazyce. Dle encyklopedie¹ je slovo loajalita francouzského původu a je vykládáno jako oddanost či věrnost, jak vůči osobám, tak i vůči neosobním útvarům, jako je stát.

Dříve se pojem loajality používal zejména ve spojení se státem, když se kladl důraz na loajalitu ve vztahu k poslušnosti poddaných vůči státu, či jejich panovníkovi. V dnešní době se s pojmem loajality setkáváme například ve spojení loajality zaměstnance vůči zaměstnavateli, jejímž obsahem je jednání zaměstnance, které je v souladu se zájmy zaměstnavatele spočívající např. v řádném plnění jeho pracovních úkolů nebo neprozrazení obchodní taktiky zaměstnavatele či obchodního tajemství. Běžně můžeme hovořit i o vzájemné loajalitě mezi spolupracovníky, při vzájemné pomoci a spolupráci během plnění úkolů zadaných jim zaměstnavatelem nebo mezi přáteli spočívající v uchování vzájemně si svěřovaných tajemství.

V obchodním právu se s pojmem loajality setkáváme v rámci práva obchodních korporací jako s povinností loajality a to v několika rovinách. První z nich je povinnost loajality statutárního orgánu vůči společnosti, kterou se budu podrobně zabývat v této práci. Dalšími druhy povinnosti loajality, se kterými se můžeme v obchodním právu setkat, je loajalita společníka vůči společnosti, která bývá označována jako korporační loajalita.² Ta se snaží upravovat vztahy mezi společníky obchodní korporace a obchodní korporací popřípadě vůči ostatním členům dotčené obchodní korporace.

Povinnost loajality je pojem, který je používán v mnoha odlišných vztazích, které mají různou podobu a kvalitu. To je pravděpodobně i důvodem neexistence jednotné definice tohoto pojmu. Zpravidla si lze pod pojmem loajalita představit takové jednání, kdy jedna osoba jedná v souladu se zájmy druhé osoby a to tak, aby jí svým jednáním neznevýhodnila, neohrozila a nezpůsobila jí škodu.

---

¹ *UNIVERSUM: všeobecná encyklopedie 2. díl.* Praha: Odeon, 2002. 744 s.

² LAVICKÁ, P., a kolektiv. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2014. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Osoby, které jsou vůči sobě loajální, jednají tak, aby navzájem chránily své zájmy při dosahování svých cílů. Současně zde považuji za důležité upozornit, že pojem loajalita sám o sobě neznamená, že osoby jednající vůči sobě loajálně jednají v souladu s právními předpisy. Může se jednat o situaci, kdy se osoby dohodnou na společném postupu spáchání trestného činu. Například dohodnou-li se dva podnikatelé, že budou očerňovat svého konkurenta, za účelem převzetí jeho zákazníků. Pokud oba podnikatelé dohodu splní, dojde k situaci, kdy jsou k sobě podnikatelé loajální, stěží ale můžeme hovořit o jednání, které je v souladu s právními předpisy. V této práci však budu předpokládat, že kdykoliv se jedná o loajální jednání, bude se jednat o jednání, které je v souladu s právními předpisy.

2.1. Povinnost loajality

Povinnost loajality je obecně zakotvena v Občanském zákoníku jako povinnost, kterou musí respektovat všichni členové orgánů právnických osob. Jejím hlavním cílem je zaručit, aby členové voleného orgánu nejednali proti nejlepšímu zájmu společnosti v zájmu dosažení vlastního prospěchu³, ale aby vždy jednali ve prospěch obchodní korporace, v jejímž orgánu vykonávají svou funkci. Jedná se tedy o určitý vztah mezi členem orgánu obchodní korporace a dotčenou obchodní korporací. V literatuře je tento vztah někdy označován jako vztah fiduciární.

Fiduciární vztah je vztah, který je založen na důvěře. „*V České republice je fiduciární vztah zpravidla dáván do souvislosti se správou cizího majetku, a to i v oblasti korporátního práva, neboť podstatou výkonu funkce člena voleného orgánu je správa majetku obchodní korporace.*“⁴ Jedná se o vztah, kde na jedné straně stojí člen orgánu obchodní korporace a na druhé straně obchodní korporace, která od člena svého orgánu očekává, že bude svou funkci vykonávat v souladu

---

³ BEJČEK, J. Principy odpovědnosti statutárních a dozorčích orgánů kapitálových společností. *Právní rozhledy*. 2007, č. 17, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 18. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

⁴ BORKOVEC, A., JOSKOVÁ, L., TOMÁŠEK, P. Fiduciární vztah a fiduciární povinnost pohledem (nejen) zahraničních jurisdikcí. *Právní rozhledy*. 2018, č. 23-24, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 18. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

s povinností loajality.⁵ Jinak řečeno obchodní korporace důvěřuje členovi svého voleného orgánu, že bude vykonávat svou funkci v souladu s jejími zájmy. V rámci fiduciárního vztahu jsou pak členové voleného orgánu označováni jako fiduciáři. Ti jsou povinni při výkonu své funkce výlučně sledovat zájmy obchodní korporace, nebo-li beneficiáře a nesmí dovolit vlastním zájmům popřípadě zájmům dalších osob, aby ovlivnily výkon jejich funkce člena voleného orgánu.⁶ S ohledem na výše uvedené se můžeme setkat s označením povinnosti loajality jako povinnosti fiduciární. Jelikož se jedná o povinnost, která má zajistit, aby člen statutárního orgánu obchodní korporace vykonával svou funkci v zájmu obchodní korporace a tím, že je osoba zvolena do statutárního orgánu obchodní korporace, do ní de facto společníci vkládají důvěru, že bude vykonávat svou funkci v souladu se zájmy obchodní korporace.

Povinnost loajality se vyskytuje v mnoha různých vztazích a povinnost loajality statutárního orgánu je pouze jednou z možností, jak může být pojem loajalita vykládán. Přestože povinností loajality jsou vázáni všichni členové statutárních orgánů všech právnických osob, pro účel této práce, budu-li zmiňovat statutární orgán, bude jím vždy myšlen statutární orgán obchodní korporace.

2.2. *Pojem povinnosti loajality statutárního orgánu*

2.2.1. *Vymezení statutárního orgánu*

Statutární orgán je orgán právnické osoby, který je oprávněn za právnickou osobu jednat. Členem statutárního orgánu může být, jak vyplývá z Občanského zákoníku⁷ fyzická, tak i právnická osoba. Tyto osoby musí splňovat dále uvedené požadavky. Musí být plně svéprávné⁸, tento požadavek se týká pouze fyzické osoby a fyzické osoby, která je zástupcem právnické osoby, která je členem statutárního orgánu obchodní korporace. Dále členové statutárního orgánu musí být bezúhonní⁹, a to ve smyslu Zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen „Živnostenský zákon“). Tedy musí se jednat o osobu, která

---

⁵ MANCELOVÁ, S. *Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. Praha: C. H. Beck, 2015. 89 s.

⁶ NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. Zákaz konfliktu zájmů jako jádro fiduciární povinnosti loajality. *Obchodněprávní revue*. 2016, č. 6, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 18. 11. 2019]. Dostupné z. <https://www.beck-online.cz/>

⁷ Ustanovení § 154 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁸ Ustanovení § 152 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁹ Ustanovení § 46 odst. 1 Zákona č. 90/2012 S., o obchodních společnostech a družstvech

nebyla pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s podnikáním, případně s předmětem podnikání obchodní korporace, v jejímž statutárním orgánu osoba vykonává svou funkci. Popřípadě jedná-li se o osobu, která byla odsouzena za takový trestný čin, ale hledí se na ni jako by odsouzena nebyla.¹⁰ Současně „členem statutárního orgánu nesmí být ani ten, kdo byl ve smyslu ustanovení § 63 ZOK¹¹ vyloučen rozhodnutím soudu z výkonu funkce člena statutárního orgánu kterékoliv obchodní korporace (překážka výkonu funkce).“¹²

Obecnou úpravu působnosti členů statutárních orgánů nalezneme v Občanském zákoníku¹³, který zakotvuje, že mohou zastupovat obchodní korporaci ve všech záležitostech. Ani to není bezmezné, jelikož „zakladatelské právní jednání, případně rozhodnutí jiných orgánů (zpravidla nejvyšších) mohou působnost členů statutárního orgánu jednat za právnickou osobu ve všech záležitostech omezit.“¹⁴ Nicméně je nutné doplnit, že tato omezení jednání členů statutárního orgánu nejsou účinná vůči třetím osobám, a to i v případě byla-li zveřejněna.¹⁵ K vymezení postavení člena statutárního orgánu se vyjadřoval i Nejvyšší soud, který ve svém usnesení sp. zn. 29 Cdo 4384/2015¹⁶ členy statutárního orgánu výslovně označil za zástupce právnické osoby.

Označení statutárního orgánu v Zákoně o obchodních korporacích je různé. Ve veřejné obchodní společnosti jím jsou všichni společníci¹⁷, v komanditní společnosti jsou to všichni komplementáři¹⁸, ve společnosti s ručením omezeným to jsou jednatelé¹⁹, v družstvu jím je představenstvo²⁰ a v akciové společnosti jím je taktéž představenstvo²¹, popřípadě statutární ředitel²², je-li statutární orgán tvořen pouze jednou osobou. Statutární orgán

---

¹⁰ Ustanovení § 6 odst. 2 Zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

¹¹ Ustanovení § 63 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech – poznámka autora

¹² ROZEHNAL, A., a kolektiv. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 283 s.

¹³ Ustanovení § 164 odst. 1 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁴ LAVICKÝ, P., a kolektiv. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1 – 654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. 840 - 847 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹⁵ Ustanovení § 47 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. prosince 2015 sp. zn.: 29 Cdo 4384/2015

¹⁷ Ustanovení § 106 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹⁸ Ustanovení § 125 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹⁹ Ustanovení § 194 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

²⁰ Ustanovení § 705 Zákona č. 90/212 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

²¹ Ustanovení § 435 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

²² Ustanovení § 463 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

evidentně může mít různou podobu, která se odvíjí od konkrétní formy obchodní korporace.

Oproti tomu, povinnosti a výkon funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace je pro všechny členy statutárních orgánů všech forem obchodních korporací stejný. Základ pro výkon jejich funkce je stanoven Zákonem o obchodních korporacích, dále potom zakladatelským právním jednáním a smlouvou o výkonu funkce.²³ Není-li uzavřena smlouva o výkonu funkce, použijí se přiměřeně ustanovení občanského zákoníku o příkazu. Základní povinnosti pro výkon funkce člena statutárního orgánu jsou uvedeny v Zákoně o obchodních korporacích, který stanoví že, „každý člen statutárního orgánu musí respektovat pravidlo podnikatelského úsudku, které zahrnuje potřebné znalosti pro výkon funkce, pečlivost při výkonu funkce a nezbytnou loajalitu.“²⁴ Právní úprava jednání statutárního orgánu je důležitá, s ohledem na skutečnost, že právě statutární orgán je zástupce právnické osoby, který vytváří její vůli a rozhoduje za ni.

2.2.2. Význam povinnosti loajality ve statutárním orgánu

Povinnost loajality je, dle P. Lavického v Komentáři k občanskému zákoníku definována jako „povinnost při výkonu funkce vždy upřednostňovat zájmy právnické osoby před svými vlastními, před zájmy svých blízkých apod.“²⁵ Z uvedeného vyplývá, že povinnost loajality je povinnost statutárního orgánu obchodní korporace právě vůči obchodní korporaci. Jedná se tedy o vztah mezi členem statutárního orgánu obchodní korporace a obchodní korporací, o jejíž statutární orgán se jedná.

Cílem povinnosti loajality je hlavně ochrana zájmů obchodní korporace, jak ostatně vyplývá z výkladu výše uvedeného Komentáře²⁶, který povinnost loajality vykládá jako povinnost člena statutárního orgánu vykonávat svou funkci ve prospěch a v zájmu obchodní korporace, nikoli v zájmu svých vlastních nebo

---

²³ ROZEHNAL, A., a kolektiv. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 196 s.

²⁴ ROZEHNAL, A., a kolektiv. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 196 s.

²⁵ Lavický, P. a kolektiv. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. 815 – 830 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

²⁶ Lavický, P. a kolektiv. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. 815 – 830 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

osob blízkých. K tomu Nejvyšší soud České republiky ve své judikatuře doplňuje, že se nesmí jednat ani o zájmy jednotlivých společníků obchodní korporace viz. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Cdo 3864/2008.²⁷ Výše uvedené ostatně potvrzuje i názor P. Hampela, který uvádí, že „*loajalita v případě korporátního práva tedy znamená, že člen statutárního orgánu je oddaný obchodní korporaci, jedná v jejím zájmu a tyto zájmy upřednostňuje před jakýmkoli jinými zájmy.*“²⁸ Povinností loajality je člen statutárního orgánu obchodní korporace vázán po celou dobu výkonu funkce a musí ji respektovat při veškerých jednáních, která za obchodní korporaci během výkonu své funkce činí, ale i mimo ně.

V současné době se v právní teorii vyskytují dva přístupy k povinnosti loajality statutárního orgánu obchodní korporace. První přístup je takový, že povinnost loajality je součástí péče řádného hospodáře, tedy, že je její součástí. Druhý přístup naopak říká, že povinnost loajality není součástí péče řádného hospodáře, ale stojí samostatně vedle ní. Zastánci tohoto přístupu tvrdí, že povinnost loajality si je s povinností péče řádného hospodáře rovná. Touto problematikou se budu podrobněji zabývat v rámci samostatné kapitoly, proto zde uvedené přístupy pouze zmiňuji, ale podrobněji nerozvádím.

3. Zákonná úprava

3.1. Občanský zákoník

Občanský zákoník jako obecný právní předpis soukromého práva, se pro úpravu statutárních orgánů obchodních korporací použije pouze subsidiárně, a to tehdy, není-li možné počít Zákonom o obchodních korporacích, který je ve vztahu k Občanskému zákoníku zvláštním zákonem.

V současné době povinnost loajality statutárního orgánu zakotvuje Občanský zákoník v ustanovení § 159 odst. 1 následovně: „*kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou*

---

²⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. února 2009 sp. zn.: 29 Cdo 3864/2008

²⁸ HAMPEL, P. Statutární orgán a jeho základní povinnosti. *Rekodifikace a praxe*. 2014, č. 14, In: Nové ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 25. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

*i s potřebnými znalostmi a pečlivostí.*²⁹ Jedná se o obecnou právní úpravu, která se vztahuje na všechny členy volených orgánů všech právnických osob, nikoli pouze na členy obchodních korporací. Vyjadřuje základní povinnosti, které člen voleného orgánu obchodní korporace při výkonu své funkce má.

Důležitost zmíněného ustanovení § 159 odst. 1 Občanského zákoníku nespočívá pouze v zakotvení povinnosti loajality, ale i v zakotvení povinnosti vykonávat funkci v souladu s péčí řádného hospodáře a zakotvení důsledků pro toho, kdo přijme funkci člena voleného orgánu právnické osoby, ačkoliv zjistil, že není této péče řádného hospodáře schopen. Jak říká A. Rozehnal *„základem pro konstrukci péče řádného hospodáře je ustanovení § 159 OZ³⁰ (občanský zákoník) normující, že kdo přijme funkci člena voleného orgánu, přijímá současně závazek k výkonu této funkce s nezbytnou loajalitou i potřebnými znalostmi a pečlivostí.*³¹ Zde bych zdůraznila, že uvedené ustanovení Občanského zákoníku³² je základem jak pro konstrukci povinnosti loajality, tak pro péči řádného hospodáře. Z uvedeného tak můžeme dovodit závěr, že povinnost loajality, tak, jak je zakotvena v Občanském zákoníku, je součástí péče řádného hospodáře. Ostatně, jak deklaruje L. Novotná Krtoušová *„dle občanského zákoníku je nezbytná loajalita vedle potřebných znalostí a pečlivosti součástí péče řádného hospodáře.*³³ Nutno upozornit, že ustanovení § 159 odst. 1 zakotvuje pouze povinnost loajality členů volených orgánů právnických osob vůči společnosti, nikoli vůči jednotlivým společníkům. Jedná se tedy o vztah mezi právnickou osobou a jejími volenými orgány, respektive členy jejich volených orgánů.

Z právní úpravy povinnosti loajality v Občanském zákoníku můžeme dovodit důležitost ochrany zájmu právnické osoby, když zakotvená povinnost loajality se vztahuje na veškerá jednání členů všech volených orgánů všech právnických osob. Nesmíme však zapomenout, že právní úprava obsažená v Občanském zákoníku je pouze právní úprava obecná a na statutární orgány obchodních korporací se primárně použije právní úprava obsažená v Zákoně o obchodních korporacích.

---

²⁹ Ustanovení § 159 odst. 1 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

³⁰ Ustanovení § 159 odst. 1 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník – poznámka autora

³¹ ROZEHNAL, Aleš., a kolektiv. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 289 s.

³² Ustanovení § 159 odst. 1 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

³³ NOVOTNÁ KROUŠOVÁ, L. *Odpovědnost členů statutárních orgánů právnických osob*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. In: Nové ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 15. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

Závěrem k právní úpravě povinnosti loajality v Občanském zákoníku považuji za důležité zmínit ustanovení § 212 odst. 1 Občanského zákoníku, které stanovuje, že „*přijetím členství v korporaci se člen vůči ní zavazuje chovat čestně a zachovávat její vnitřní řád.*“³⁴ Tímto ustanovením dochází k zakotvení takzvané korporální loajality. Jedná se o loajalitu člena společnosti vůči právnické osobě, jíž je členem. T. Dvořák ji označuje jako nejzákladnější povinnost společníka ve vztahu ke korporaci, když v Komentáři k občanskému zákoníku uvádí, „*pravděpodobně nejzákladnější povinností společníka ve vztahu ke korporaci je povinnost loajality,*“³⁵ to doplňuje tím, že „*člen korporace je povinen jednat tak, aby byl dosažen účel korporace stanovený právními předpisy a v jejich mezích zakladatelským právním jednáním, resp. je povinen zdržet se všeho, co by dosažení tohoto cíle znemožňovalo nebo ohrožovalo.*“³⁶ Občanský zákoník tedy zakotvuje dva druhy povinnosti loajality, které se uplatní v rámci fungování obchodních korporací. Nicméně s ohledem na téma této práce se budu zabývat pouze povinností loajality členů statutárních orgánů, jejíž základ je zakotven v ustanovení § 159.³⁷

3.2. Zákon o obchodních korporacích

Zákon o obchodních korporacích jako speciální zákon navazuje na Občanský zákoník, konkrétně na jeho ustanovení § 159 odst. 1 a sám zdůrazňuje základní pravidla členů volených orgánů obchodních korporací. Základ povinnosti loajality člena statutárního orgánu je v něm zakotven v ustanovení § 51 odst. 1 Zákona o obchodních korporacích, které zní: „*pečlivě a s potřebnými znalostmi jedná ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace; to neplatí, pokud takové rozhodnutí nebylo učiněno s nezbytnou loajalitou.*“³⁸

Úprava je zde poněkud odlišná od úpravy povinnosti loajality v Občanském zákoníku, který stanovuje, že člen voleného orgánu právnické

³⁴ Ustanovení § 2012 odst. 1 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

³⁵ ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., a kolektiv. *Občanský zákoník: Komentář Svazek I (§ 1 až 654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. In: Nové Aspi [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

³⁶ ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., a kolektiv. *Občanský zákoník: Komentář Svazek I (§ 1 až 654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. In: Nové Aspi [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

³⁷ Ustanovení § 159 odst. 1 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

³⁸ Ustanovení § 51 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

osoby musí jednat s nezbytnou loajalitou a nijak nezakotvuje, že se jedná o loajalitu vůči společnosti. To bylo dovozeno až následným výkladem. Oproti tomu Zákon o obchodních korporacích výslovně v ustanovení § 51 odst. 1 ukládá členům voleným orgánům povinnost jednat s nezbytnou loajalitou vůči obchodní korporaci, když uvádí, že členové orgánu musí jednat informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace, k tomu dodává, že musí jednat s nezbytnou loajalitou.³⁹ Jedná se tedy o specifitěji vymezenou a konkrétnější právní úpravu než je tomu v Občanském zákoníku. Jelikož zde je již přímo v zákoně stanoveno, že se loajální jednání musí vztahovat k obchodní korporaci, nikoliv tedy ke společníkům nebo zaměstnancům. V Zákoně o obchodních korporacích vychází právní úprava ze skutečnosti, že zájmy společníků popřípadě zaměstnanců obchodní korporace nemusí být vždy v souladu se zájmy samotné obchodní korporace. Typickým příkladem takové situace je otázka rozdělení zisku. Společníci zpravidla budou mít zájem na jeho vyplacení podle velikosti podílů. Zaměstnanci mohou žádat vyplacení odměn, popřípadě zvýšení platu. V zájmu společnosti může být zvýšení základního kapitálu. V takovém případě členové voleného orgánu nesmějí podlehnout tlaku společníků, ale musí jednat v zájmu obchodní korporace, tedy nevyplácet podíly, ale zvýšit základní kapitál.

S ohledem na právní úpravu povinnosti loajality v Zákoně o obchodních korporacích, je nutné si uvědomit, že se jedná pouze o loajalitu nezbytnou, nikoli absolutní. Z toho důvodu musíme při posuzování, zda člen statutárního orgánu obchodní korporace jednal vůči obchodní korporaci loajálně vycházet vždy z konkrétní situace. Na tuto skutečnost je upozorňováno i v Komentáři k ustanovení § 51 odst. 1 Zákona o obchodních korporacích, který uvádí, „*nutno však vnímat, že povinnost loajality je uvozena slovem „nezbytnou“ – tedy ani zde není loajalita absolutní, ale bude nutno zkoumat, zda měl a mohl jednající vědět, že nejedná loajálně, a zkoumat bude třeba i to, zda je požadovaná loajalita pro člena orgánu udržitelná z hlediska jeho zdraví, osobních poměrů apod.*“⁴⁰ Uvedený Komentář tak upozorňuje na rozdíl mezi loajalitou absolutní a nezbytnou. Pokud by byl požadavek na člena statutárního orgánu, aby vykonával svou povinnost loajality absolutně, bylo by možné namítat porušení

³⁹ Ustanovení § 51 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁴⁰ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 150 – 158 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

povinnosti loajality člena statutárního orgánu, trávil-li by víkend s rodinou a odmítal-by řešit běžné záležitosti obchodní korporace. Vzhledem k tomu, že je zakotvena „pouze“ nezbytná loajalita, nelze toto jednání za její porušení považovat. S výjimkou nějaké mimořádné situace, jakou může být například krize či předem domluvené obchodní jednáním. Uvozením povinnosti loajality slovem nezbytná, zákonodárce zakotvil míru povinnosti loajality, kterou je člen statutárního orgánu povinen při výkonu své funkce vykonávat. Zakotvení nezbytné loajality je možno vnímat i jako určitou ochranu člena statutárního orgánu obchodní korporace, která má zamezit, aby na výkon jeho funkce nebyly kladeny nadměrné a nepřiměřené požadavky.

Ze skutečnosti, že ustanovení § 51 odst. 1 Zákona o obchodních korporacích, bylo zařazeno na první místo pravidel jednání členů orgánů obchodních korporací, můžeme dovozovat vysokou důležitost v něm zakotvených povinností, kterou těmto povinnostem dává zákonodárce.

Dále lze ze zařazení povinnosti loajality v Zákoně o obchodních korporacích dovodit, že ji tento zákon⁴¹ považuje za jednu ze složek péče řádného hospodáře. Tento názor dovozují z formulace ustanovení § 51 odst. 1 Zákona o obchodních korporacích, které zakotvuje, že nejedná-li člen orgánu obchodní korporace s nezbytnou loajalitou, nelze toto jednání považovat za pečlivé a vykonané s potřebnými znalostmi. Z formulace uvedeného ustanovení, lze také dovodit neoddělitelnost povinnosti loajality a péče řádného hospodáře člena statutárního orgánu obchodní korporace. Když Zákon o obchodních korporacích stanovuje, že člen statutárního orgánu, který jedná v rozporu s povinností loajality, současně jedná i v rozporu s péčí řádného hospodáře. Dá se jenom velmi těžko říci, že člen statutárního orgánu jednal v zájmu obchodní korporace, pokud získal pro obchodní korporaci nového dodavatele, který je jeho známým a který dodává zboží cenově výhodné, ale méně kvalitní, než jiného dodavatele, který dodává zboží za stejnou hodnotu. Těžko pak můžeme hovořit o tom, že uzavření smlouvy bylo v souladu se zájmy obchodní korporace. V uvedeném případě, tak došlo k jednání, které je v rozporu s povinností loajality a současně došlo i k porušení péče řádného hospodáře, jelikož ze dvou zboží stejné hodnoty nebylo vybráno to kvalitnější.

---

⁴¹ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

Právě ustanovení povinnosti loajality v Zákoně o obchodních korporacích je tím ustanovením, ze kterého budu v rámci mé práce primárně vycházet, jelikož se jedná o zvláštní zákonnou úpravu ve vztahu k Občanskému zákoníku, co se úpravy povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace týká.

Závěrem této kapitoly bych zdůraznila, že zákonodárce v Občanském zákoníku ani v Zákoně o obchodních korporacích nezakotvuje zákonnou definici povinnosti loajality statutárního orgánu obchodní korporace. O její vymezení se opakovaně pokoušel Nejvyšší soud ve svých rozhodnutích a odborníci na korporátní právo ve svých publikacích. Přes tyto snahy, doposud k vytvoření jednoduché a jednoznačné definice povinnosti loajality stále nedošlo.

4. Povinnost loajality ve vztahu k péči řádného hospodáře

4.1. Vymezení péče řádného hospodáře

Péče řádného hospodáře je základní povinnost všech členů volených orgánů obchodní korporace, respektive všech právnických osob. V této práci však budu nadále hovořit o péči řádného hospodáře pouze ve vztahu ke statutárním orgánům, která je nepochybně spjata s povinností loajality člena statutárního orgánu, proto zde považuji za důležité uvést její jednoduché vymezení.

Obsahem péče řádného hospodáře je povinnost jednat pečlivě, s náležitými znalostmi, v obhajitelném zájmu obchodní korporace a s nezbytnou loajalitou.⁴² Péče řádného hospodáře, jak vyplývá z Komentáře k Zákonu o obchodních korporacích „zahrnuje tři základní povinnosti, uplatnění potřebných znalostí, pečlivost a loajalitu.“⁴³ Jedná se o základní požadavky na způsob výkonu funkce člena statutárního orgánu. Tedy o základní požadavky na způsob vedení a spravování obchodní korporace. Současně zakotvuje i povinnost člena statutárního orgánu obchodní korporace, aby on sám posoudil, zda je péče řádného hospodáře schopen. Shledá-li, že péče řádného hospodáře schopen není,

---

⁴² Ustanovení § 51 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁴³ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 150-158 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

je jeho povinností z funkce odstoupit. Neučinil-li by tak, dopustil by se jejího porušení.⁴⁴

Zákonné zakotvení náležitých znalostí jako jednou z povinností pro řádný výkon funkce členů statutárního orgánu obchodní korporace neznamena, že by zákon⁴⁵ zakotvoval, aby člen tohoto orgánu byl odborníkem na vedení obchodní korporace. Naopak zákon⁴⁶ předpokládá, že členem statutárního orgánu může být v podstatě kdokoli a pouze na jeho člena stanoví určité základní požadavky. Povinnost péče řádného hospodáře tedy klade na člena statutárního orgánu povinnost ovládat určité minimální schopnosti. Uvedené judikoval i Nejvyšší soud České republiky, když stanovil že, péče řádného hospodáře je povinnost „*vynaložit při plnění povinností člena statutárního orgánu péči řádnou, obezřetnou a preferující co nejlepší plnění potřeb a zájmů společnosti.*“⁴⁷ Tímto zakotvil pro člena statutárního orgánu povinnost vykonávat svou funkci s péčí řádnou, nikoliv s odbornou péčí. Není však na škodu, aby člen statutárního orgánu najal odborníka, pro řešení konkrétní otázky, je dokonce jeho povinností rozpoznat, kdy jeho schopnosti pro řešení konkrétního problému nestačí. Tedy, kdy má odborníka najmout. Současně využije-li člen statutárního orgánu obchodní korporace služeb odborníka, je odpovědný za jeho výběr, vedení a za kontrolu jeho činnosti. Při kontrole činnosti odborníka, kterého člen statutárního orgánu obchodní korporace pro řešení konkrétní otázky najal, se na člena statutárního orgánu obchodní korporace pohlíží jako na jinou rozumně pečlivou osobu, která by měla odhalit zjevné nejasnosti a rozpory, které by si měl s najatým odborníkem vyjasnit.⁴⁸ Na druhou stranu, má-li člen statutárního orgánu obchodní korporace sám nějaké odborné znalosti, například je-li právníkem nebo třeba účetním, je jeho povinností tyto odborné znalosti při výkonu své funkce využívat. Není možné, aby namítal, že ostatní členové statutárního orgánu tyto povinnosti nemají a tudíž je on nemusí při výkonu své funkce využívat. Takové jednání by bylo zcela zjevně v rozporu s péčí řádného hospodáře.⁴⁹

---

⁴⁴ Ustanovení § 159 odst. 1 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁴⁵ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁴⁶ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁴⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. března 2006 sp. zn.: 5 Tdo 1194/2005

⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2008 sp. zn.: 29 Cdo 2531/2008

⁴⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2008 sp. zn.: 29 Cdo 2531/2008

4.2. *Vztah péče řádného hospodáře k povinnosti loajality*

V právní praxi se setkáváme se dvěma odbornými přístupy na vztah péče řádného hospodáře a povinnosti loajality, které jsou ve vzájemném rozporu.

První z těchto přístupů, zastává názor, že povinnost loajality je součástí péče řádného hospodáře. Tedy, že povinnost loajality neexistuje jako samostatná povinnost člena statutárního orgánu obchodní korporace sama o sobě, ale existuje v rámci péče řádného hospodáře jako jedna z jejích významných součástí. Právě vedle pečlivosti a potřebných znalostí. Jedná se o přístup většinový zastávaný například O. Řeháčkem⁵⁰ a J. Vítkem⁵¹. Zastánci tohoto přístupu uvádí, že dojde-li členem statutárního orgánu obchodní korporace k porušení povinnosti loajality, dojde současně i k porušení péče řádného hospodáře. Vychází se zde ze skutečnosti, že člen statutárního orgánu obchodní korporace, který jedná v rozporu se zájmy obchodní korporace, nejenomže jedná vůči ní neloajálně, ale současně nejedná s péčí řádného hospodáře. Tyto povinnosti jsou pak považovány nejenom jako povinnosti, které spolu úzce souvisí, ale jako povinnosti, které jsou od sebe neoddělitelné. O. Řeháček k uvedenému uvádí, „*péči řádného hospodáře je třeba chápat jako kvalitu, se kterou musí loajální člen představenstva vykonávat svou činnost. Není-li člen představenstva ke společnosti loajální, nejedná-li tedy v zájmu společnosti, nemůže být považován ani za řádného hospodáře.*“⁵² Zde považuji za důležité upozornit, že jelikož povinnost loajality je součástí péče řádného hospodáře, tak porušením péče řádného hospodáře nedochází k přímému porušení povinnosti loajality. Není vyloučeno, aby nastala situace, kdy člen statutárního orgánu obchodní korporace sice poruší svým jednáním péči řádného hospodáře, avšak jeho jednání bude zcela loajální vůči obchodní korporaci, v níž vykonává svou funkci.

Druhý přístup, zastávaný například S. Mancelovou⁵³, uvádí, že povinnost loajality je povinností, která stojí vedle péče řádného hospodáře. Svůj názor

---

⁵⁰ ŘEHÁČEK, O. Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů. Praha: C. H. Beck, 2010. 103 s.

⁵¹ VÍTEK, J. Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 203 s.

⁵² ŘEHÁČEK, O. Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů. Praha: C. H. Beck, 2010. 103 s.

⁵³ MANCELOVÁ, S. Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti. Praha: C. H. Beck, 2015. 92 s.

zakládá na skutečnosti, že povinnost loajality je fiduciární povinností. To znamená, jak je výše uvedeno, že se jedná o povinnost, která je založena na důvěře mezi povinným a oprávněným, respektive mezi členem statutárního orgánu obchodní korporace a obchodní korporací, o jejíhož člena statutárního orgánu se jedná. Oproti tomu péče řádného hospodáře, je dle S. Mancelové „zákonem označená míra péče, která se může měnit, může mít různý obsah.“⁵⁴ Dle tohoto přístupu se jedná o dvě zcela odlišné povinnosti člena statutárního orgánu obchodní korporace. Povinnost loajality je založena na důvěře obchodní korporace v člena statutárního orgánu, že bude vykonávat funkci v souladu s jejími zájmy. Zatímco péče řádného hospodáře je zákonem stanovená úroveň péče, kterou je člen statutárního orgánu při výkonu své funkce povinen dodržovat. Z uvedeného se potom dovozuje, že není možné, aby povinnost loajality byla součástí péče řádného hospodáře, když každá z těchto povinností má odlišný charakter. K tomu S. Mancelová doplňuje, „konkrétní obsah péče řádného hospodáře se bude v různých právních vztazích měnit. Kdežto povinnost loajality je neměnná. Vždy bude mít stejný obsahový význam. Povinnost konat v zájmu oprávněné osoby, osoby, která pověřila osobu povinnou zařízením, obstaráním, správou určité záležitosti.“⁵⁵

Tyto dva právní přístupy na problematiku vztahu povinnosti loajality a péče řádného hospodáře mají významný dopad při posuzování, zda osoba jednala s péčí řádného hospodáře či nikoliv. V prvním případě je možné jednat s péčí řádného hospodáře pouze tehdy, jedná-li člen statutárního orgánu loajálně vůči obchodní korporaci. Dle druhého přístupu může člen statutárního orgánu obchodní korporace jednat s péčí řádného hospodáře a současně nejednat loajálně vůči obchodní korporaci, jejíhož statutárního orgánu je členem. V takovém případě je nutné vždy posuzovat, zda člen statutárního orgánu obchodní korporace jednal s péčí řádného hospodáře a současně vedle toho zkoumat, zda jeho jednání je vůči obchodní korporaci loajální. Jestliže člen statutárního orgánu obchodní korporace nejedná loajálně, tak porušil jednu ze svých povinností, povinnost loajality a bude odpovědný za své jednání. V tomto případě, však nemůžeme tvrdit, že nejednal s péčí řádného hospodáře, jelikož dle zastánců tohoto přístupu

---

⁵⁴ MANCELOVÁ, S. Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti. Praha: C. H. Beck, 2015. 48 s.

⁵⁵ MANCELOVÁ, S. Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti. Praha: C. H. Beck, 2015. 47 s.

se jedná o zcela odlišné povinnosti.⁵⁶ Naopak dle zastánců prvního přístupu, který vidí povinnost loajality jako součást péče řádného hospodáře, bude porušení povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace současně i porušením povinnosti péče řádného hospodáře.

Osobně se přikláním k názoru první skupiny, že povinnost loajality je součástí péče řádného hospodáře. Konkrétně, že představuje její součást. Za první z těchto složek pak považují povinnost člena statutárního orgánu jednat pečlivě a s náležitými schopnostmi. Za důležitý argument pro své tvrzení považují skutečnost, že povinnost loajality člena statutárního orgánu je zakotvena v ustanovení § 51 odst. 1 Zákona o obchodních korporacích. Uvedené ustanovení vymezuje, co si zákonodárce představuje pod pojmy jednat pečlivě a s potřebnými znalostmi, když stanoví, že *„pečlivě a s potřebnými znalostmi jedná ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace; to neplatí, pokud takovéto rozhodování nebylo učiněno s nezbytnou loajalitou.“*⁵⁷ Z uvedeného vyplývá povinnost člena statutárního orgánu obchodní korporace jednat při obchodním vedení obchodní korporace vždy tak, aby jednal s nezbytnou loajalitou. Tato podmínka musí být splněna u každého jeho jednání. Současně lze ze znění Zákona o obchodních korporacích⁵⁸ dovodit, že jednání, které je učiněno sice pečlivě s potřebnými znalostmi, ale není učiněno s nezbytnou loajalitou, nemůže být považováno za jednání, které je v zájmu obchodní korporace a které by se dalo považovat za jednání s péčí řádného hospodáře.

Povinnost loajality, jako součást péče řádného hospodáře, má bránit členovi statutárního orgánu obchodní korporace jednat v rozporu se zájmy obchodní korporace, v jejímž statutárním orgánu vykonává svou funkci. Zatímco péče řádného hospodáře je pojem daleko širší, když vedle povinnosti jednat s nezbytnou loajalitou zakotvuje povinnost jednat informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace.⁵⁹

---

⁵⁶ MANČELOVÁ, S. Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti. Praha: C. H. Beck, 2015. 92 s.

⁵⁷ Ustanovení § 51 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁵⁸ Ustanovení § 51 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁵⁹ Ustanovení § 51 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech

Výše uvedené považují za jasný důkaz toho, že povinnost loajality je neoddělitelná od povinností jednat s péčí a s náležitými znalostmi. To je důvodem, proč se přikláním k právnímu názoru, že povinnost loajality je jednou ze součástí péče řádného hospodáře. To ostatně vyplývá i s výkladu Komentáře k ustanovení § 51 odst. 1 Zákona o obchodních korporacích, který uvádí že, „porušil-li člen orgánu zákonem stanovenou povinnost loajality, nemůže se zprostit důsledků svého jednání poukazem na to, že jednal v dobré víře, a mohl rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace. Zákon tak vlastně stanoví, že neloajální jednání ve vztahu ke společnosti je vždy neobhajitelné a je třeba je vždy považovat za jednání, kterým je porušena péče řádného hospodáře.“⁶⁰

Považuji za podstatné upozornit, na skutečnost, že povinnost loajality je součástí péče řádného hospodáře nevylučuje, aby sama povinnost loajality obsahovala další složky.

5. Projev povinnosti loajality ve statutárním orgánu

Samotná problematika povinnosti loajality statutárního orgánu obchodní korporace, je zákonem pouze zmíněna a její obsah je pak zpravidla dovozován právní praxí, jak ostatně vyplývá z výše uvedené podkapitoly 2. 2. Zákon o obchodních korporacích, zabývající se právní úpravou. Velký význam pro vymezení povinnosti loajality statutárního orgánu obchodní korporace náleží judikatuře Nejvyššího soudu České republiky, která vymezuje její obsah, význam a hranice. Judikatura také stanoví, kdy člen statutárního orgánu obchodní korporace vykonává svou funkci vůči obchodní korporaci loajálně a kdy nikoliv.

Z ustálené judikatury Nejvyššího soudu České republiky vyplývá, že povinnost nezbytné loajality je povinnost člena statutárního orgánu dát při rozhodování v rámci výkonu funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace přednost zájmům společnosti před zájmy vlastními či zájmy třetích

---

⁶⁰ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 150 – 158 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

osob, a to i před zájmy společníků obchodní korporace, kteří jej do statutárního orgánu zvolili.⁶¹

Povinnost loajality je povinností, která je součástí péče řádného hospodáře a kterou je člen statutárního orgánu obchodní korporace povinen dodržovat během výkonu své funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace. „*Současně však nelze přehlížet, že osoba povoláná do funkce člena orgánu je členem orgánu po celou dobu od vzniku funkce do jejího zániku, takřkajíc „24 hodin denně, 7 dní v týdnu.“*⁶² Člen statutárního orgánu obchodní korporace je povinností loajality vázán i mimo výkon činnosti související s funkcí člena statutárního orgánu, které jsou přímo spojené s výkonem jeho funkce, ale i v rámci ostatních všech svých činností. Člen statutárního orgánu by měl i mimo výkon své funkce jednat tak, aby nejednal v rozporu se zájmy obchodní korporace, jejíhož statutárního orgánu je členem. Tuto povinnost však není možné vnímat jako absolutní. To vyplývá jednak ze samotného Zákona o obchodních korporacích, který zakotvuje pouze nezbytnou povinnost loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace⁶³ a jednak ze skutečnosti, že není možné odmítat členovi statutárního orgánu hájit své vlastní zájmy, popřípadě zájmy svých blízkých. Uvedené vyslovil i Nejvyšší soud české republiky, který ve svém rozhodnutí stanovil, že „*člen orgánu by neměl bez dobrého důvodu dělat nic, co zjevně odporuje zájmům společnosti, ani tehdy, když zrovna neplní povinnosti spojené s výkonem funkce. Řečené však neznamená, že by člen orgánu nemohl legitimně hájit jiné zájmy než zájmy společnosti; např. jedná-li ve svých vlastních záležitostech, zásadně může (a obvykle bude) hájit především své vlastní zájmy.*“⁶⁴ Proto dostanou-li se zájmy člena statutárního orgánu obchodní korporace do střetu se zájmy obchodní korporace, musí takový člen statutárního orgánu obchodní korporace dle Zákona o obchodních korporacích „*informovat o tom bez zbytečného odkladu ostatní členy orgánu, jehož je členem, a kontrolní orgán, byl-li zřízen, jinak nejvyšší orgán. To platí obdobně pro možný střet zájmů osob členovi orgánu obchodních*

⁶¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. února 2009 sp. zn.: 29 Cdo 3864/2008

⁶² AUTOR NEZBÁMÝ. K povinnosti loajality podle obchodního zákoníku. *profiprávo* [online]. profiprávo, publikováno 21. března 2019 [cit. 10. listopadu 2019]. Dostupné z: https://www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=261280&csun=3b0a06b7

⁶³ Ustanovení § 51 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁶⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. dubna 2019 sp. zn.: 27 Cdo 2695/2018

*korporací blízkých nebo osob jím ovlivněných nebo ovládaných.*⁶⁵ Tato oznamovací povinnost má vést k vyřešení střetu zájmů, bez toho, aniž by byla způsobena škoda jeho stranám, kterými jsou člen statutárního orgánu obchodní korporace, popřípadě jeho osoby blízké či osoby jím ovládané na jedné straně a obchodní korporace, jejímž členem statutárního orgánu člen je, na straně druhé. Takovým řešením může být například pozastavení výkonu funkce, popřípadě úplné odvolání z funkce, je-li střet zájmů trvalý.

Nezbytná míra povinnosti loajality znamená, že se jedná pouze o takovou míru povinnosti loajality člena statutárního orgánu k obchodní korporaci, kterou po něm lze rozumně považovat. Smyslem takovéto právní úpravy je primárně ochrana člena statutárního orgánu obchodní korporace. Aby po něm nebyly požadovány takové úkoly, které by byly zcela nerozumné a nedocházelo ke zneužívání povinnosti loajality ve vztahu k němu. Příkladem takové povinnosti by bylo stanovit členovi statutárního orgánu obchodní korporace, aby vykonával svou funkci osmnáct hodin denně s tím, že je to v zájmu obchodní korporace, aby se jí po takovou dobu denně věnoval. Takovou povinnost není možné po členovi statutárního orgánu obchodní korporace požadovat mimo výjimečné případy. Příkladem může být situace, kdy je obchodní korporace v krizi nebo v případě sjednávání nějaké obchodní či jiné smlouvy či spolupráce, která je pro obchodní korporaci důležitá a natolik naléhavá, že je nutné, pracovat s tak velkým nasazením. V opačném případě, kdyby se člen statutárního orgánu danou krizí či sjednáváním smlouvy či spolupráce dostatečně nezabýval, by skutečně došlo k porušení povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace. Výše uvedené je důkazem, že zakotvení povinnosti loajality „pouze“ jako nezbytné má nepochybně svůj podstatný význam.⁶⁶

Povinnost loajality člena statutárního orgánu můžeme chápat také v tom smyslu, že se jedná o povinnost, která nutí členy statutárního orgánu zdržet se všech pro společnost škodlivých jednání a nutí členy statutárního orgánu obchodní korporace jednat v situacích, za kterých by jejich nečinnost mohla způsobit škodu obchodní korporaci. Z toho pohledu můžeme povinnost loajality chápat jako

---

⁶⁵ Ustanovení § 54 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁶⁶ AUTOR NEZNÁMÝ. K povinnosti loajality podle obchodního zákoníku. *profiprávo* [online]. profiprávo, publikováno 21. března 2019 [cit. 10. listopadu 2019]. Dostupné z: https://www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=261280&csum=3b0a06b7

povinnost, která má nepochybně dobrý vliv na výkon funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace a zároveň zakládá určitý standard výkonu této funkce.

Hlavním účelem povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace je zajištění jejich věrnosti k obchodní korporaci, o jejíž záležitosti se starají. S tím souvisí i skutečnost, že člen statutárního orgánu obchodní korporace je povinen dodržovat povinnost loajality k obchodní korporaci i po ukončení výkonu své funkce. Respektive nesmí zneužít ty informace, které se při výkonu své funkce dozvěděl a to ani po svém odvolání.⁶⁷

5.1. Složky povinnosti loajality

Povinnost loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace je jednou ze složek péče řádného hospodáře. Tím není vyloučeno, aby sama povinnost loajality v sobě zahrnovala další povinnosti jako své jednotlivé složky. Zákon o obchodních korporacích se o žádných složkách povinnosti loajality nezmiňuje. Přesto řada odborníků na korporátní právo ve svých publikacích dochází k závěrům, že pod povinnost loajality člena statutárního orgánu je skutečně možno řadit celou řadu dalších povinností. Tyto další povinnosti vyplývají z povinnosti loajality. Ostatně jak tvrdí O. Řeháček⁶⁸, pomáhají k jejímu podrobnějšímu vymezení.

Smyslem přiřazení dalších dílčích povinností pod povinnost loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace je upřesnění a zkonkrétnění samotné povinnosti loajality. Zpravidla se jedná o povinnosti, které zaručují, že člen statutárního orgánu obchodní korporace bude jednat v zájmu obchodní korporace, tedy loajálně vůči obchodní korporaci, jejímž je členem. Například S. Černá, I. Štenglová a I. Pelikánová⁶⁹ ve své publikaci uvádějí, že jedním z konkrétních projevů povinnosti loajality člena statutárního orgánu je zákaz konkurence. K. Eliáš⁷⁰ zahrnuje pod povinnost loajality člena statutárního orgánu povinnost

---

⁶⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. března 2017 sp. zn.: 29 Cdo 4095/2016

⁶⁸ ŘEHÁČEK, O. *Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů*. Praha: C. H. Beck, 2010. 103 s.

⁶⁹ ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I., a kolektiv.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015. 176 s.

⁷⁰ ELIÁŠ, K., BARTOŠÍKOVÁ, M., POKORNÁ, J., a kolektiv. *Kurz obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005. 298 s.

mlčenlivosti. K těmto povinnostem J. Vítek⁷¹ přidává povinnost zákazu zneužití funkce k vlastnímu prospěchu nebo k prospěchu jiných osob, které jsou odlišné od obchodní korporace, zákaz vnitřního obchodování, zákaz zneužití majetku obchodní korporace a zákaz zneužití obchodních příležitostí obchodní korporace ve svůj vlastní prospěch. K složkám povinnosti loajality doplňuje „*do povinnosti loajality lze zahrnout i povinnost člena statutárního orgánu upřednostňovat zájem společnosti, a to bezvýjimečně jednak před svým vlastním zájmem, ale také před zájmem určitého akcionáře, např.: akcionáře, který de facto člena statutárního orgánu, do této funkce prosadil a to vahou svých hlasů.*“⁷² Jedná se tedy o povinnosti, jejichž smyslem je podrobnější vymezení povinnosti loajality člena statutárního orgánu. Jejich dodržování a respektování je důležité pro plnění výkonu funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace a současně i pro výkon funkce v souladu s povinností loajality. Jelikož porušením některé z těchto povinností, jako složky povinnosti loajality, dochází současně i k porušení samotné povinnosti loajality.

Vedle výše uvedených složek povinnosti loajality se objevují i některé další povinnosti, které jsou k nim přiřazovány. Za velmi zajímavou považují úvahu zakotvenou v Komentáři k Zákonu o obchodních korporacích⁷³, který uvádí, že člen statutárního orgánu obchodní korporace je při výkonu své funkce povinen respektovat sociální a environmentální dopady činnosti obchodní korporace, kterou řídí. Smyslem této myšlenky je režim udržitelného vývoje zdravé lidské společnosti. Přestože se nejedná o povinnost, která by byla přímo vynutitelná. Výše uvedený Komentář zdůrazňuje, že: „*vždy je třeba promítat do zájmů společnosti aktuální potřeby lidské společnosti a její zájmy na zdraví lidí, životním prostředí apod.*“⁷⁴ Důležitost ochrany životního prostředí můžeme odvodit i z práva veřejného, konkrétně z práva trestního. Když Trestní zákoník⁷⁵

---

⁷¹ VÍTEK, J., *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 203 s.

⁷² VÍTEK, J. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 214-215 s.

⁷³ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 150 – 158 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

⁷⁴ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 150 – 158 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

⁷⁵ Hlava VIII Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

ve své zvláštní části zakotvuje trestné činy proti životnímu prostředí, které mají při ochraně životního prostředí nepochybně svůj nepostradatelný význam.

S ohledem na počet jednotlivých podložek povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace, se v následujících podkapitolách pokusím velmi stručně vymezit pouze některé z nich. Konkrétně se zaměřím na zákaz konkurence a povinnost mlčenlivosti člena statutárního orgánu obchodních korporace, jelikož právě tyto povinnosti považuji za její nejdůležitější složky. Jelikož jejich primárním cílem stejně jako u povinnosti loajality je ochránit zájmy obchodní korporace. Tyto povinnosti zakazují členovi statutárního orgánu jednání, kterým by zneužíval svou funkci ve svůj prospěch a tím poškozoval zájmy obchodní korporace. Z uvedeného důvodu je na jejich dodržování kladen velký důraz. Jsou velmi často zmiňovány v odborných publikacích a jsou zakotveny i ve znění některých zákonů.

5.1.1. Zákaz konkurence

Zákaz konkurence je vymezen v Zákoně o obchodních korporacích v jednotlivých ustanoveních vztahujících se ke konkrétní formě obchodní korporace. Konkrétně v ustanovení § 109⁷⁶ pro veřejnou obchodní společnost, v ustanovení § 199⁷⁷ pro společnost s ručením omezeným, v ustanovení § 441⁷⁸ pro akciovou společnost a v ustanovení § 710⁷⁹ pro družstvo. Zákonná úprava nevylučuje, aby se společnost dohodla na rozšíření zákazu konkurence nad rámec zákona a to i bez souhlasu člena statutárního orgánu, na kterého rozšíření zákazu konkurence dopadá.⁸⁰ Cílem těchto ustanovení je zaručit, aby člen statutárního orgánu obchodní korporace nepodnikal v obdobném předmětu podnikání jako obchodní korporace, v níž vykonává svou funkci. Dále, aby nezprostředkoval tyto obchody pro jinou osobu a nebyl členem statutárního orgánu jiné obchodní korporace s obdobným předmětem podnikání.

Zákaz konkurence má zaručit, aby člen statutárního orgánu informace, které v souvislosti s výkonem své funkce získal, využíval ve prospěch obchodní korporace, za kterou jedná a nikoli ve prospěch svůj nebo třetích osob. Tím má

---

⁷⁶ Ustanovení § 109 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁷⁷ Ustanovení § 199 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁷⁸ Ustanovení § 441 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁷⁹ Ustanovení § 70 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁸⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. září 2007 sp. zn.: 29 Cdo 1053/2007

zákaz konkurence „zajistit, aby obchodní společnost nebyla poškozena nebo ohrožena jednáním osob, které mají přístup k detailním informacím o aktivitách a stavu obchodní společnosti a zabránit neoprávněnému jednání člena představenstva, kterým by zvýhodnil sebe nebo jinou osobu právě v důsledku výkonu funkce ve společnosti.“⁸¹ Jeho účelem je tak ochránit obchodní korporaci, před zneužitím funkce členem jejího statutárního orgánu, který by informace získané v souvislosti s výkonem své funkce využíval ve svůj prospěch při výkonu činnosti, která by byla konkurenční vůči činnosti obchodní korporace.

Současně zákaz konkurence přispívá k ochraně zájmů obchodní korporace, když zamezuje, aby členové statutárního orgánu měli vlastní zájmy, konkurující zájmům obchodní korporace nebo aby jednali za třetí osoby, jejichž zájmy jsou k zájmům obchodní korporace v konkurenčním postavení. L. Jansa účel zákazu konkurence vysvětluje jako „zamezení konkurenčnímu jednání osob působících na klíčových postech v obchodních společnostech, střetu zájmů a nežádoucímu dvojímu postavení těchto osob.“⁸²

Hlavním cílem zákazu konkurence je stejně jako v případě povinnosti loajality, ochránit zájmy obchodní korporace. Jelikož zakazuje takové jednání, které by mohlo ohrozit zájmy obchodní korporace, tím, že zamezuje, aby člen statutárního orgánu byl, k obchodní korporaci v konkurenčním postavení. Z uvedeného lze tak dovodit, že zákaz konkurence je součástí povinnosti loajality, což uvádí například J. Dědič a J. Lasák⁸³. Jelikož stejně jako povinnost loajality přispívá k tomu, aby členové statutárního orgánu vždy vykonávali svou funkci v souladu se zájmy obchodní korporace. Tím je poskytována ochrana zájmům obchodní korporace a současně tím dochází i k doplnění povinnosti loajality, když zákaz konkurence uvádí příklad jednání, kterým dochází k jejímu porušení. To je důvodem, proč zákaz konkurence řadím mezi složky povinnosti loajality. S tím souvisí i skutečnost, že porušením zákazu konkurence, dojde k ohrožení zájmů obchodní korporace a tedy i k porušení povinnosti loajality.

---

⁸¹ MANCELOVÁ, S. *Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. Praha: C. H. Beck, 2015. 66 s.

⁸² JANSÁ, L., *Zákaz konkurence III. – členů orgánů společnosti*. pravoIT.cz [online] publikováno 30. 4. 2008 [cit. 13. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.pravoit.cz/novinka/zakaz-konkurence-iii-clenu-organu-spolecnosti>

⁸³ DĚDIČ, J., LASÁK, J., *Zákaz konkurence členů představenstva akciové společnosti: „uvolněné“ mravy zákona o obchodních korporacích?*. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2015. č. 1. 20 s.

5.1.2. Povinnost mlčenlivosti

Povinnost mlčenlivosti jako podložku povinnosti loajality zakotvuje řada autorů, například K. Eliáš⁸⁴, který ji popisuje jako neustálý ohled a důraz na zájmy společnosti a umění mlčet, je-li to vhodné. Dále třeba J. Víték⁸⁵ či O. Řeháček⁸⁶, který uvádí, že člen statutárního orgánu obchodní korporace, který porušuje povinnost mlčenlivosti, nejedná v zájmu obchodní korporace, a tedy porušuje svou povinnost loajality, kterou je vůči obchodní korporaci vázán. Uvedení autoři shodně povinnost mlčenlivosti vysvětlují jako povinnost zachovávat mlčenlivost o všech informacích a skutečnostech, jejichž vyzrazení by mohlo způsobit obchodní korporaci újmu a jako povinnost zachovávat mlčenlivost o všech důvěrných informacích, které člen statutárního orgánu obchodní korporace v souvislosti s výkonem své funkce nepochybně má. Považuji za důležité upozornit, že povinnost mlčenlivosti se vztahuje pouze na utajované respektive citlivé informace, které člen statutárního orgánu obchodní korporace získal v důsledku výkonu své funkce. Zároveň se musí jednat o informace, jejichž vyzrazení může ovlivnit činnost či výsledky činnosti obchodní korporace. Nejvyšší soud České republiky to vysvětluje, tak, že člen statutárního orgánu obchodní korporace je povinen „zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo společnosti způsobit škodu.“⁸⁷

Samotné porušení povinnosti mlčenlivosti člena statutárního orgánu obchodní korporace, pak samo o sobě nutně nemusí vést ke vzniku škody či ke způsobení újmy obchodní korporaci. Jak tvrdí T. Pohl: „skutečnost, zda byla či nebyla porušena mlčenlivost ze strany statutárního orgánu, nemusí vždy způsobit škodu, ale může určitý vztah ohrozit a škoda tedy pouze hrozí a nikoli nevznikne.“⁸⁸ Význam, zda porušením povinnosti mlčenlivosti členem statutárního orgánu obchodní korporace skutečně vznikla či nevznikla újma, bude rozhodující pro možnost vymáhat újmu ze strany obchodní korporace po členovi

⁸⁴ ELIÁŠ, K., POKORNÁ, J., DVORÁK T., *Kurz obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. s. 305

⁸⁵ VÍTEK, J. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 214 s.

⁸⁶ ŘEHÁČEK, O. *Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů*. Praha: C. H. Beck, 2010. 105 s.

⁸⁷ Rozsudek Nejvyššího soud ze dne 31. března 2015 sp. zn.: 29 Cdo 440/2013

⁸⁸ POHL, T., *Odpovědnost statutárního orgánu obchodní společnosti za škodu. Bulletin advokacie*. 2006, č. 6, s. 18

statutárního orgánu obchodní korporace, který uvedenou povinnost mlčenlivosti porušil.

S ohledem na výše uvedené je možné uzavřít, že povinnost mlčenlivosti je nepochybně s povinností loajality úzce provázána. Jejím hlavním cílem je ochránit zájmy obchodní korporace před svévolným jednáním člena statutárního orgánu obchodní korporace, kterým by mohl ohrozit její zájmy. Tím má povinnost mlčenlivosti zabránit vzniku škody, která by případným jejím porušením obchodní korporaci mohla vzniknout.⁸⁹ Cíl povinnosti mlčenlivosti je tak shodný s cílem povinnosti loajality, když stejně jako ona chrání zájmy obchodní korporace. Z uvedeného důvodu ji stejně jako zákaz konkurence zařazují mezi složky povinnosti loajality.

Závěrem považuji za důležité doplnit, že povinnost mlčenlivosti v obchodním zákoníku byla před rekonstrukcí soukromého práva tedy v Zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, přímo upravena ve znění zákona. Uvedený zákon stanovoval, že „*členové představenstva jsou povinni vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře a zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo společnosti způsobit škodu.*“⁹⁰ Skutečnost, že v současné době účinný Zákon o obchodních korporacích, povinnost mlčenlivosti v ustanoveních upravujících péči řádného hospodáře a povinnost loajality neupravuje, neznamená, že nadále povinnost mlčenlivosti není jejich součástí. Ostatně T. Dvořák dle Komentáře k ustanovení § 159 Občanského zákoníku⁹¹ chápe povinnost mlčenlivosti nadále jako součást péče řádného hospodáře, čímž fakticky dochází i k její provázanosti s povinností loajality, která je taktéž součástí péče řádného hospodáře. Zvláště pak zdůrazňuje zachování povinnosti mlčenlivosti ohledně obchodních tajemství obchodní korporace. Současně sem podřazuje i zachovávání povinnosti mlčenlivosti stanovené smluvně, povinnost utajovat neveřejné informace o obchodní korporaci a povinnost neohrožovat dobrou pověst obchodní korporace.

---

⁸⁹ POHL, T. Odpovědnost statutárního orgánu obchodní společnosti za škodu. *Bulletin advokacie*. 2006, č. 6, s. 18.

⁹⁰ Ustanovení § 194 odst. 4 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

⁹¹ ŠVETSKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kolektiv. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1- 654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. In: Nové ASPI [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

5.2. Povinnost loajality při výkonu funkce člena statutárního orgánu ve více obchodních korporacích

Zákon nikde nestanoví, že v zájmu výkonu funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace v souladu s povinností loajality může být osoba členem statutárního orgánu pouze v jedné obchodní korporaci. Proto mohou nastat situace, kdy jedna osoba bude vázána povinnostmi loajality k několika obchodním korporacím. Výše uvedený zákaz konkurence nám dává pro výkon více souběžných funkcí člena statutárního orgánu obchodní korporace určitá omezení, která je nutno dodržovat, aby nic nebránilo výkonu funkce člena statutárního orgánu ve více obchodních korporacích souběžně. Takovou podmínkou je, že dotčené obchodní korporace nesmí mít obdobný předmět podnikání.⁹² Nicméně zde musím upozornit, že skutečnost, že obchodní korporace mají odlišný předmět podnikání, neznamená, že se jejich zájmy nemohou dostat do střetu. Z uvedeného důvodu musí být osoba vykonávající funkci člena statutárního orgánu ve více obchodních korporacích vždy na pozoru a vždy myslet na jednotlivé zájmy těchto obchodních korporací.

Příkladem pro situaci, kdy se člen statutárního orgánu dvou obchodních korporací může dostat do střetu zájmů je, když se dotčené obchodní korporace dostanou do pozice klienta a zákazníka. Na jedné straně se nachází obchodní korporace, která prodává auta a na druhé straně je obchodní korporace, která zajišťuje catering. Obchodní korporace, která zajišťuje catering se rozhodne koupit nové automobily. V takovém případě se osoba, která vykonává funkci člena statutárního orgánu, v obou obchodních korporacích dostává do střetu zájmů, když na jedné straně je zájem obchodní korporace, která chce koupit levně nové kvalitní automobily a na druhé straně zájem druhé obchodní korporace, která naopak chce prodat automobily pokud možno s co největším ziskem.

Dostane-li se člen statutárního orgánu obchodní korporace do střetu zájmů je povinen o dané situaci bez zbytečného odkladu informovat ostatní členy statutárního orgánu, kontrolní orgán a nejvyšší orgán obchodní korporace.⁹³ Obchodní korporace na základě této informace pak může učinit určitá opatření,

---

⁹² VÍTEK, J. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 237 s.

⁹³ Ustanovení § 54 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

aby nedošlo k poškození jejích zájmů. Mezi taková opatření zpravidla patří odvolání člena statutárního orgánu ze své funkce, pozastavení výkonu funkce, zvýšená kontrola nad dotčeným členem statutárního orgánu při výkonu jeho funkce. Na druhou stranu obchodní korporace nemusí na základě informace o střetu zájmů učinit vůbec žádná opatření a člen statutárního orgánu bude nadále vykonávat svou funkci jako doposud. Důsledkem splnění informační povinnosti tak je, že „splní-li člen statutárního orgánu svoji informační povinnost podle § 54 odst. 1 a 2 ZOK a nepozastaví-li mu kontrolní či nejvyšší orgán obchodní korporace výkon jeho funkce, může obchodní korporaci zastupovat bez ohledu na střet zájmů.“⁹⁴ V takovém případě je člen obchodní korporace nadále vázán jednat v souladu s povinností loajality vůči obchodní korporaci, tedy je povinen jednat v souladu se zájmy obchodní korporace.⁹⁵

Závěrem této podkapitoly bych ráda zmínila, že člen statutárního orgánu obchodní korporace je povinen jednat v zájmu každé obchodní korporace, v jejímž statutárním orgánu vykonává svou funkci. Nesmí tedy upřednostňovat zájmy žádné z obchodních korporací. Vztah k jedné obchodní korporaci nesmí ovlivnit vztah k dalším obchodním korporacím. Člen statutárního orgánu ve více obchodních korporacích, je povinen jednat vůči všem obchodním korporacím jejichž statutárního orgánu je členem tak loajálně a věrně jako by zastupoval pouze jednu z dotčených obchodních korporací.

5.3. Povinnost loajality statutárního orgánu vůči společníkům

Povinnost loajality člena statutárního orgánu je vnímána primárně, jako povinnost člena statutárního orgánu obchodní korporace vůči obchodní korporaci, jejímž je členem. Někdy se však můžeme setkat i s názory, že vedle výše uvedené povinnosti, stojí povinnosti člena statutárního orgánu obchodní korporace vůči společníkům obchodní korporace, jejímž členem statutárního orgánu je.⁹⁶

Skutečnost, že tyto dvě povinnosti stojí vedle sebe, respektive, že fungují obě současně, je velmi těžko představitelná. Zejména z toho důvodu, že zájem

---

⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. prosince 2015 sp. zn.: 29 Cdo 4384/2015

⁹⁵ NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L., *Odpovědnost členů statutárních orgánů právnických osob*. Praha: Walters Kluwer ČR, 2019. In: Nové ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 15. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

⁹⁶ SIGMUNDOVÁ, M., JANÁK, M., LOMNICKÝ, R., BLAŽEK ČERVENKOVÁ, P.: *Péče řádného hospodáře v širším kontextu českého soukromého práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 53 s.

obchodní korporace jako celku může být zcela odlišný od individuálních zájmů jednotlivých společníků obchodní korporace. Příkladem může sloužit situace, kdy se obchodní korporace rozhodne svůj zisk za uplynulé hospodářské období použít na zvýšení základního kapitálu, aby tím došlo k dalšímu podpoření její podnikatelské činnosti a v budoucnu tak došlo k ještě větším ziskům. Na první pohled je toto jednání zcela v souladu se zájmy společníků, jelikož přece i oni mají zájem, na růstu hodnot jejich podílů. Opak nastane v momentě kdy některý ze společníků je v situaci, ve které nemá zájem na zvyšování hodnoty svých podílů, například z důvodu potřeby finančních prostředků. V takové případě rozhodně nemůžeme hovořit o tom, že by zvýšení základního kapitálu bylo v jeho zájmu. Samozřejmě, dotčený společník může následně svůj podíl v obchodní korporaci prodat a tím dosáhne své potřeby. To, ale neznamená, že to společník opravdu chtěl a že je to v souladu s jeho zájmy.

Problematika povinnosti loajality člena statutárního orgánu vůči společníkům je složitá a je otázkou, zda vůbec můžeme o existenci takové povinnosti mluvit. Nejvyšší soud České republiky ve své judikatuře vyslovil, že *„jednatel dává při rozhodování při výkonu funkce přednost zájmům společnosti před zájmy společníka, který jej do funkce vahou svých hlasů prosadil, a nenechá se při výkonu působnosti jednatele ve společnosti s ručením omezeným tímto společníkem ovlivňovat.“*⁹⁷ Nejvyšší soud České republiky, tak v uvedeném případě jasně vyslovil, že člen statutárního orgánu obchodní korporace musí vždy jednat v zájmu obchodní korporace a nikoliv v zájmu jednotlivých společníků obchodní korporace a to i tehdy, jedná-li se o společníka obchodní korporace, který jej do výkonu jeho funkce prosadil. To souvisí i se skutečností, že se zájmy jednotlivých společníků nemusí vždy shodovat a pokud by člen statutárního orgánu jednal v souladu se zájmy společníka, který jej do jeho funkce prosadil, došlo by ke znevýhodnění ostatních společníků. Dalším příkladem rozdílných zájmů společníků obchodních korporací je rozlišování na krátkodobé a dlouhodobé zájmy, když *„někteří společníci (zpravidla ti diverzifikovaní) mohou preferovat značně rizikové jednání ze strany členů statutárních orgánů*

---

⁹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. února 2009 sp. zn.: 29 Cdo 3864/2008

*obchodní korporace, jiní společníci (nediverzifikovaní) naopak mohou preferovat z hlediska variability risku značně konzervativnější podnikatelské strategie.*⁹⁸

Na uvedeném lze demonstrovat problematiku povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace vůči společníkům obchodní korporace. Za hlavní problém její existence považují skutečnost, že zájmy obchodní korporace mohou být zcela rozdílné se zájmy společníků a současně i zájmy jednotlivých společníků téže obchodní korporace mohou být zcela odlišné. Pravděpodobnost, že zájmy všech společníků budou shodné, je natolik nepatrná, že reálnou aplikaci povinnosti loajality členů statutárních orgánů obchodních korporací vůči společníkům, tak jak je výše popsána, považují za zcela nemožnou.

Na druhou stranu lze konstatovat, že jednání v zájmu obchodní korporace, je současně i jednání v zájmu jednotlivých společníků obchodní korporace, jelikož tím, že je obchodní korporace řádně vedena a jsou naplňovány její zájmy, jako je například dosahování zisku, dochází současně ke zhodnocování podílů společníků obchodní korporace. Lze tedy konstatovat, že naplňováním zájmu obchodní korporace současně dochází k naplňování zájmu jednotlivých společníků. Tedy jedná-li člen statutárního orgánu obchodní korporace loajálně vůči obchodní korporaci, jedná tak i loajálně vůči jednotlivým společníkům obchodní korporace.

Dle mého názoru nemůžeme hovořit o samostatné existenci povinnosti loajality člena statutárního orgánu vůči společníkům. Jelikož není možné, aby člen statutárního orgánu jednal loajálně pouze vůči některému společníkovi, nikoliv však vůči obchodní korporaci, jak vyplývá již z výše zmíněného rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky.⁹⁹ Jediná možnost jak o její existenci je možné uvažovat, je v souvislosti s povinností loajality člena statutárního orgánu vůči obchodní korporaci. Ve smyslu, že její dodržování je v souladu se zájmy jak obchodní korporace tak i se zájmy jednotlivých společníků, kteří mají zájem na prosperitě obchodní korporace, v níž jsou členy. Zejména s ohledem na zhodnocování cen jejich podílů.

---

⁹⁸ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T., a kolektiv. *Zákon o obchodních korporacích – Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. In: Nové ASPI [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

⁹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. února 2009 sp. zn.: 29 Cdo 3864/2008

5.4. Význam povinnosti loajality

Povinnosti loajality statutárního orgánu obchodní korporace má chránit obchodní korporaci a její zájmy před svévolí člena statutárního orgánu obchodní korporace. Současně doplňuje a konkretizuje péči řádného hospodáře. To souvisí i se skutečností, že povinnost loajality je součástí péče řádného hospodáře. Samotný její význam dle J. Bejčka spočívá v tom, že „*loajalita brání reprezentantům jednat proti nejlepším zájmům společnosti v zájmu dosažení osobního prospěchu nedosažitelného jiným akcionářům.*“¹⁰⁰ Jedná se o povinnost člena statutárního orgánu obchodní korporace jednat v nejlepším zájmu a ve prospěch obchodní korporace, zdržet se všeho, čím by mohl být zájem obchodní korporace ohrožen a upřednostňovat zájmy obchodní korporace nad zájmy vlastními.¹⁰¹ Povinnost loajality můžeme také chápat jako zákonný požadavek výkonu funkce člena statutárního orgánu, který nám zakotvuje určitou kvalitu výkonu jeho funkce. Zde souhlasím s názorem L. Novotné Krtoušové, která uvádí, že „*povinnost loajality nelze smluvně modifikovat, protože je založena na objektivním standardu.*“¹⁰² Tedy jedná se o povinnost, která zakládá určitý základní požadavek pro výkon všech členů statutárních orgánů bez ohledu na formu obchodní korporace, o jejíž statutární orgán se jedná.

6. Následky porušení povinnosti loajality statutárním orgánem

Odpovědnost a následky za porušení povinnosti loajality jsou stejné jako odpovědnost a následky za porušení péče řádného hospodáře a to z prostého důvodu, povinnost loajality je součástí péče řádného hospodáře. To je důvodem, proč se na odpovědnost za porušení povinnosti loajality použijí stejná ustanovení jako v případě porušení péče řádného hospodáře. „*V této souvislosti Nejvyšší soud podotýká, že člen představenstva odpovídá za řádný (v souladu s požadavkem péče řádného hospodáře jsoucí) výkon funkce, nikoliv za výsledek své činnosti.*“¹⁰³

---

¹⁰⁰ Bejček. J. Principy odpovědnosti statutárních a dozorčích orgánů kapitálových společností. *Právní rozhledy*. 2007, č. 17, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 16. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹⁰¹ SIGMUNDOVÁ. M., JANÁK. M., LOMNICKÝ. R., BLAŽEK ČERVENKOVÁ. P.: *Péče řádného hospodáře v širším kontextu českého soukromého práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 46 s.

¹⁰² NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. Zákaz konfliktu zájmů jako jádro fiduciární povinnosti loajality. *Obchodně právní revue*. 2016, č. 6, In: Nové ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 18. 2. 2020] Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

¹⁰³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2013 sp. zn.: 29 Cdo 2363/2011

Člen statutárního orgánu obchodní korporace, tak může být odpovědný pouze za takové jednání, kterým se při výkonu své funkce dopustil porušení povinnosti loajality. Naopak nemůže být obchodní korporací nucen hradit škodu, která obchodní korporaci vznikla sice v důsledku výkonu jeho funkce, avšak nedošlo-li k porušení povinnosti loajality, respektive k porušení péče řádného hospodáře.

6.1. *Zákonná úprava porušení povinnosti loajality*

Člen statutárního orgánu obchodní korporace odpovídá obchodní korporaci za výkon své funkce v souladu s povinností loajality. Pokud tuto povinnost nedodrží je za její porušení odpovědný. Obecnou právní úpravu vzniku náhrady újmy nalezneme v Občanském zákoníku, konkrétně v ustanovení § 2894 a následujících ustanoveních. Úpravu v Občanském zákoníku pak blíže specifikuje Zákon o obchodních korporacích v ustanovení § 52 a následky porušení povinnosti nalezneme upravené konkrétně v ustanovení § 53 Zákona o obchodních korporacích. Neopomenutelným ustanovením je ustanovení § 3 odst. 2 Zákona o obchodních korporacích, který na rozdíl od Občanského zákoníku zahrnuje pod pojmem újma i nemajetkovou újmu, když stanoví: *„ukládá-li tento zákon povinnost nahradit újmu, postihuje škůdce i povinnost nahradit nemajetkovou újmu.“*¹⁰⁴ Z uvedeného ustanovení vyplývá, že člen statutárního orgánu, který obchodní korporaci způsobil újmu, se označuje jako škůdce. Proto budu-li v následujících kapitolách hovořit o škůdci, bude jím myšlen člen statutárního orgánu, který porušil povinnost loajality vůči obchodní korporaci, v jejímž statutárním orgánu vykonává svou funkci. Vedle již uvedených paragrafů, existuje ještě řada zákonných ustanovení, která zakotvují následky dopadající na členy statutárních orgánů v případě porušení jejich povinností. Občanský zákoník zakotvuje povinnost ručení za dluhy obchodní korporace členem statutárního orgánu jako důsledek porušení jeho povinností.¹⁰⁵ Zákon o obchodních korporacích k tomu doplňuje povinnost ručit za dluhy obchodní korporace v případě, že se dostane obchodní korporace do úpadku. Za předpokladu, že členové statutárního orgánu věděli, že je ve stavu, kdy jí hrozí úpadek, a přesto neučili žádná opatření k jeho odvrácení dle ustanovení § 68 odst. 1 Zákona o obchodních korporacích. Vedle toho ustanovení § 62 odst. 3 stejného

¹⁰⁴ Ustanovení § 3 odst. 2 Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹⁰⁵ Ustanovené § 159 odst. 3 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

zákona upravuje povinnost členů statutárních orgánů vydat prospěch, který získali v souvislosti s výkonem své funkce, ocitne-li se obchodní korporace v úpadku.

Významnou a zároveň spornou otázkou napříč odbornou veřejností zůstává, zda se v případě porušení povinnosti loajality, jedná o porušení smluvní či zákonné povinnosti. Skutečnost, zda se jedná o porušení povinnosti smluvní či zákonné je významná pro určení obecného ustanovení Občanského zákoníku, které se pro odpovědnost za porušení povinnosti loajality uplatní. Zákonná povinnost je upravena v ustanovení § 2910 a následujících ustanoveních a smluvní povinnost je pak upravena v ustanovení § 2913 a následujících. Mezi zastánce porušení povinnosti loajality jako zákonné povinnosti patří například T. Dvořák¹⁰⁶ nebo I. Štenglová a B. Havel, kteří považují postavení člena statutárního orgánu obchodní korporace za soukromý úřad svého druhu, tvořený na základě zákona, přičemž je smluvně pouze obsazován.¹⁰⁷ Naopak J. Lasák¹⁰⁸ tvrdí, že se jedná o povinnost smluvní. Tento názor opírá o skutečnost, že samotný vznik funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace je důvodem pro uzavření smlouvy mezi novým členem statutárního orgánu obchodní korporace a obchodní korporací.

Osobně se přikláním k názoru, že se jedná o povinnost zákonnou, jelikož se jedná o výkon funkce, která je vykonávána na základě zákona. Zde se ztotožňuji s názorem L. Novotné Krtoušové¹⁰⁹, která uvádí, že bez statutárního orgánu není obchodní korporace schopná vytvářet a projevovat svou vůli, z čehož dovozuje, že se jedná o zákonné zastoupení. K uvedenému bych doplnila, že povinnost loajality, kterou člen statutárního orgánu vůči obchodní korporaci má, je povinnost, která je stanovená zákonem. Současně tuto povinnosti není možné vyloučit a dokonce ani není možné její být jen částečné omezení. Jedná se tedy o povinnost, kterou musí člen statutárního orgánu dodržovat během výkonu své funkce na základě zákona bez možnosti jejího omezení, či jakékoliv jiné

---

¹⁰⁶ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 445 s.

¹⁰⁷ ŠTENGOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P., *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013. 134 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹⁰⁸ LASÁK, J., in LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T., *Zákon o obchodních korporacích. Komentář. Díl. I*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. In: Nové ASPI [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

¹⁰⁹ NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. Zákaz konfliktu zájmů jako jádro fiduciární povinnosti loajality. *Obchodněprávní revue*. 2016, č. 6, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 18. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

modifikace, která by tuto povinnost zužovala. Podstatou této povinnosti je vykonávat svou funkci v zájmu obchodní korporace a tuto povinnost dle mého názoru není možné, způsobem odlišným od zákonného vymezení upravit. Z uvedených důvodů pak dovozují, že odpovědnost za porušení povinnosti loajality je porušení povinnosti zákonné.

Současně zákon vymezuje některé povinnosti, u kterých není možné vyloučit odpovědnost za jejich porušení. Takovou povinností je výkon funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace v souladu s povinností loajality. Odpovědnost za její porušení nemůže být vyloučena ani uzavřením smlouvy o výkonu funkce, ostatně jak tvrdí L. Novotná Krtoušová: „*člen statutárního orgánu může se společností uzavřít smlouvu o výkonu funkce, ta však nesmí snížit standard péče řádného hospodáře a omezit odpovědnost za jeho porušení, taková ujednání by byla zdánlivá podle § 53 odst. 2 ZOK*¹¹⁰.“¹¹¹ Z uvedeného pak vyplývá, že zákonem zaručený standard povinnosti loajality při výkonu funkce člena statutárního orgánu a odpovědnost za její porušení nemůže být v žádném případě vyloučen.

S ohledem na výše uvedené se pro odpovědnost za porušení povinnosti loajality použijí ustanovení § 2910 Občanského zákoníku a následující, která zakotvují povinnost škůdce nahradit poškozenému, co svým jednáním způsobil. Z tohoto, dle mého názoru, můžeme lehce dovodit, že se jedná o odpovědnost subjektivní.¹¹² Tento závěr dovozují ze skutečnosti, že k porušení povinnosti loajality dojde tehdy, když člen statutárního orgánu obchodní korporace vykonává funkci v rozporu s touto povinností a k takovému jednání může dojít, dle mého názoru pouze zaviněně. Jelikož povinnost loajality, jako povinnost jednat v zájmu obchodní korporace, klade na člena statutárního orgánu obchodní korporace požadavek, aby při všech svých jednáních posuzoval, zda je takové jednání v souladu s povinností loajality či nikoli. K porušení této povinnosti dojde tak, že člen statutárního orgánu buď přímo jedná v rozporu s touto povinností ve vlastním

---

¹¹⁰ Ustanovení § 53 odst. 2 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech – poznámka autora

¹¹¹ NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. Zákaz konfliktů zájmů jako fiduciární povinnost loajality. *Obchodně právní revue*. 2016, č. 6, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 18. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹¹² NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. Zákaz konfliktů zájmů jako fiduciární povinnost loajality. *Obchodně právní revue*. 2016, č. 6, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 18. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

zájmu či zájmu třetí osoby namísto toho, aby jednal v zájmu obchodní korporaci, či v rámci výkonu své funkce činí rozhodnutí, bez potřebných informací, které by pro dané rozhodnutí požadovala jiná rozumně pečlivá osoba, čímž způsobí obchodní korporaci škodu. V obou uvedených případech bude člen statutárního orgánu jednat zaviněně a to buď úmyslně či nedbale. Z uvedeného důvodu se proto přiklání k názoru, že odpovědnost člena statutárního orgánu za porušení povinnosti loajality je odpovědností subjektivní.

Na druhou stranu se setkáváme s řadou názorů, že se jedná o odpovědnost objektivní. Například J. Vítek¹¹³ upozorňuje na to, že se jedná o objektivní odpovědnost s výrazně subjektivně konstruovanými liberačními důvody. Takovým liberalizačním důvodem může být nepředvídatelná a neodstranitelná překážka, která brání výkonu funkce v souladu s péčí řádného hospodáře, tedy i v souladu s povinností loajality a není závislá na vůli a nedošlo k ní v důsledku jednání škůdce. Tedy je to taková překážka, která vylučuje možnost člena statutárního orgánu obchodní korporace splnit svou povinnost, kterou vůči obchodní korporaci má, a tudíž dochází i k vyloučení odpovědnosti.¹¹⁴

6.2. Porušení povinnosti loajality

Nutným předpokladem pro vznik odpovědnosti za porušení povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace je její porušení a vznik újmy obchodní korporaci. Mezi porušením povinnosti loajality členem statutárního orgánu obchodní korporace a vzniklou újmou obchodní korporace musí být příčinná souvislost.¹¹⁵ Skutečnost, že člen statutárního orgánu obchodní korporace, skutečně jednal v souladu s povinností loajality je, jak uvádí M. Zvára „*vždy nezbytné posoudit s ohledem na konkrétní skutkové okolnosti.*“¹¹⁶ Jelikož se jedná o odpovědnost za porušení zákonné povinnosti, postačí, dojde-li k porušení

---

¹¹³ VÍTEK, J., *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 241 s.

¹¹⁴ BEJČEK, J. Principy odpovědnosti statutárních orgánů a dozorčích orgánů kapitálových společností. *Právní rozhledy*. 2007, č. 17, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 19. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹¹⁵ MANCELOVÁ, S. Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti. Praha: C. H. Beck, 2015. 77 s.

¹¹⁶ ZVÁRA, M. Převod podílu ve společnosti s ručením omezeným a povinnost loajality. *Obchodněprávní revue*. 2016, č. 7-8, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 19. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

povinnosti loajality členem statutárního orgánu z nedbalosti, jak ostatně vyplývá ze znění ustanovení § 2911 a ze znění ustanovení § 2912 Občanského zákoníku.

K samotnému posuzování, zda bylo určité jednání člena statutárního orgánu obchodní korporace vůči obchodní korporaci loajální či nikoli, dochází zpravidla před soudem. Specifickým znakem tohoto soudního řízení je obrácené důkazní břemeno zakotvené Zákonem o obchodních korporacích.¹¹⁷ To znamená, že škůdce, proti kterému je vedeno řízení před soudem za porušení povinnosti loajality, je povinen dokazovat, že při výkonu své funkce povinnost loajality neporušil. Nicméně je nutné zdůraznit, že přenesení důkazního břemene nemůže být společníky obchodních korporací libovolně zneužíváno v neprospěch členů statutárních orgánů. T. Pohl zdůrazňuje že *„přenesení důkazního břemene na statutární orgán o tom, že jeho konkrétní jednání či opomenutí nebylo porušením povinnosti řádného hospodáře, nastává totiž až poté, kdy jsou poškozeným prokázány základní předpoklady pro přiznání práva na náhradu škody. Poškozený tedy musí prokázat, že se jeho majetek prokazatelně zmenšil a musí tedy prokázat skutečnou škodu.“*¹¹⁸ Z uvedeného lze dovodit závěr, že k přenesení důkazního břemene na škůdce, musí existovat důkazy o škodě způsobené obchodní korporací nebo jednotlivým společníkům. Ostatně jak zdůrazňuje Nejvyšší soud České republiky *„k přenosu důkazního břemene dochází pouze co do povinnosti jednatele či člena představenstva prokázat, že jednal s péčí řádného hospodáře. Ohledně vzniku škody, jakož i příčinné souvislosti mezi škodou a protiprávním jednáním, je důkazním břemenem zatížen ten, kdo se náhrady škody domáhá.“*¹¹⁹ Zákon o obchodních korporacích¹²⁰ myslí i na situace, kdy nebude možné po členovi statutárního orgánu obchodní korporace spravedlivě požadovat, aby sám nesl důkazní břemeno. Pro takový případ ponese důkazní břemeno obchodní korporace sama. P. Hampel¹²¹ zdůrazňuje, že se jedná o významné hledisko spravedlnosti, které se využije tehdy, když argumentace, že byla porušena povinnost loajality členem statutárního orgánu, je postavena na tvrzeních, která s ohledem na důkazní nouzi nemůže člen statutárního orgánu obchodní korporace

¹¹⁷ Ustanovení § 52 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹¹⁸ POHL, T. Odpovědnost statutárního orgánu obchodní společnosti za škodu. *Bulletin advokacie*. 2016, č. 6, 18 s.

¹¹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu 31. března 2015sp. zn.: 29 Cdo 440/2013

¹²⁰ Ustanovení § 52 odst. 2 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹²¹ HAMPEL, P. Statutární orgán a jeho základní povinnosti. *Rekodifikace a praxe*. 2014, č. 11, In: Nové ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 19. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

sám vyvrátit. K takové situaci zpravidla dojde tehdy, když škůdce již nevykonává funkci člena statutárního orgánu a nemá již přístup k potřebným dokumentům a současně je zde obchodní korporace, která tvrdí, že byla povinnost loajality člena statutárního orgánu porušena, sama schopná tuto skutečnost dokázat. V takovém případě bude právě na obchodní korporaci, aby dokázala, že škůdce skutečně porušil povinnost loajality vůči obchodní korporaci, v jejímž statutárním orgánu vykonává svou funkci a k obrácení důkazního břemene nedojde.

K porušení povinnosti loajality bych ještě uvedla, na co upozorňuje L. Novotná Krtoušová¹²², že porušením povinnosti loajality se člen statutárního orgánu obchodní korporace fakticky dostává do střetu zájmů. Současně upozorňuje na skutečnost, že není zcela jasné co konkrétně je následkem jeho porušení, když uvádí, „*konflikt zájmů nemusí mít v některých případech žádný následek, může jím být neplatnost právního jednání osoby, která v konfliktu zájmu jedná, nebo je také myslitelné, že právní jednání člena statutárního orgánu právnické osoby nebude právnické osobě za určitých podmínek přičítáno.*“¹²³ Pro uplatnění uvedených následků musí dojít přímo k porušení povinnosti loajality, jelikož porušením péče k jejich uplatnění nedojde.

Dojde-li k prokázání porušení povinnosti loajality členem statutárního orgánu obchodní korporace, uplatní se vůči takto jednajícímu členovi statutárnímu orgánu ustanovení § 53 Zákona o obchodních korporacích. Konkrétní následky porušení povinnosti loajality rozepisují v následující kapitole.

6.3. Následky porušení povinnosti loajality

Následky, ke kterým dojde v důsledku porušení povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace vůči obchodní korporaci, v jejímž statutárním orgánu vykonává svou funkci, jsou zakotveny v Zákoně o obchodních korporacích.¹²⁴ Ten navazuje na obecné ustanovení Občanského zákoníku, který zní následovně: „*škoda se nahrazuje uvedením do předešlého stavu. Není-li to*

---

¹²² NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. *Odpovědnost členů statutárních orgánů právnických osob*. Praha: Wolters Kluwer ČR. 2019. In: Nové ASPI [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

¹²³ NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. *Odpovědnost členů statutárních orgánů právnických osob*. Praha: Wolters Kluwer ČR. 2019. In: Nové ASPI [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

¹²⁴ Ustanovení § 53 odst. 2 Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

*dobře možné, anebo žádá-li to poškozený, hradí se škoda v penězích.*¹²⁵ Zákon o obchodních korporacích rozlišuje dvě kategorie následků porušení povinnosti loajality. Vydání prospěchu a vypořádání újmy, jelikož vydáním prospěchu nemusí dojít ke kompletní náhradě veškeré újmy, která obchodní korporaci porušením povinnosti loajality škůdcem vznikla.¹²⁶

Získal-li člen statutárního orgánu prospěch v důsledku porušení povinnosti loajality je povinen jej vydat obchodní korporaci. Není-li však vydání prospěchu možné, nahradí jej člen statutárního orgánu obchodní korporaci v penězích. K tomu je důležité doplnit, že k zakladatelskému právnímu jednání, jinému vnitřnímu předpisu nebo dohodě mezi členem statutárního orgánu a obchodní korporací, která omezují odpovědnost člena statutárního orgánu za porušení povinnosti loajality, se nepřihlíží.¹²⁷ Jak ostatně vyplývá ze Zákona o obchodních korporacích¹²⁸ „z dotčeného ustanovení pak a minore ad maius vyplývá, že tuto odpovědnost nelze ani zcela vyloučit.“¹²⁹ Skutečnost, že k právnímu jednání obchodní korporace, které omezuje odpovědnost člena statutárního orgánu, se nepřihlíží, je „určeno k ochraně korporace před nekalým jednáním členů jejích orgánů.“¹³⁰ Takovým jednáním omezující odpovědnost škůdce může být zakladatelské právní jednání, smlouva o výkonu funkce, ale i smlouva uzavřená poté co došlo k porušení povinnosti loajality. Z uvedeného pak lze dovodit, že člen statutárního orgánu obchodní korporace je vždy odpovědný za porušení povinností loajality a možnost prominutí újmy, by byla zcela v rozporu se záměrem chránit zájem obchodní korporace.

Povinnost uhradit škodu škůdcem nemusí vymáhat pouze poškozená obchodní korporace, ale i další společníci, pomocí společné žaloby či věřitelé obchodní korporace. Společníci mohou vymáhat náhradu újmy pomocí takzvané derivativní žaloby, která je upravena speciálně pro každou formu obchodní korporace zvlášť. Úprava derivativní žaloby v osobních společnostech je upravena

---

¹²⁵ Ustanovení § 2951 odst. 1 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹²⁶ ROZEHNAL, A., a kolektiv. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 290 s.

¹²⁷ ROZEHNAL, A., a kolektiv. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 290 s.

¹²⁸ Ustanovení §53 odst. 2 Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹²⁹ BALÝOVÁ, L. Péče řádného hospodáře ve volených orgánech obchodních korporací ve světle rekodifikace. *Obchodněprávní revue*. 2014, č. 7-8, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 20. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹³⁰ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 160 – 163 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

v ustanovení § 108 odst. 1 Zákona o obchodních korporacích, pro společnost s ručením omezeným v ustanovení § 157 Zákona o obchodních korporacích, pro akciovou společnost v ustanovení § 371 Zákona o obchodních korporacích a pro družstva v ustanovení § 584 Zákona o obchodních korporacích.¹³¹ Věřitelé obchodní korporace pak mohou vymáhat své dluhy přímo na škůdci za předpokladu, že člen statutárního orgánu škody obchodní korporaci nenahradil, ač tak učinit měl a pokud se splnění svého dluhu nemohou na obchodní korporaci domoci, jak vyplývá z Občanského zákoníku.¹³² Dalším následkem pro škůdce a nástrojem pro urychlení vypořádání újmy, která byla škůdcem způsobena, je vypořádání podle smlouvy uzavřené mezi členem statutárního orgánu, který ji způsobil a obchodní korporací. Takovou smlouvou je smlouva o vypořádání újmy, které se věnuji v následující podkapitole.

Zákon o obchodních korporacích však zakotvuje i další možné následky v případě porušení povinnosti loajality člena statutárního orgánu. Jak jsem již naznačila v úvodní části této kapitoly. Člen statutárního orgánu obchodní korporace, tak ručí za splnění povinností obchodní korporace, „*jestliže bylo rozhodnuto, že obchodní korporace je v úpadku a člen nebo bývalý člen statutárního orgánu obchodní korporace věděli nebo měli a mohli vědět, že je obchodní korporace v hrozícím úpadku podle jiného právního předpisu a v rozporu s péčí řádného hospodáře neučinili za účelem jeho odvrácení vše potřebné a rozumně předpokládané.*“¹³³ Podle uvedeného ustanovení tak na člena statutárního orgánu může přejít ručení za splnění povinností obchodní korporace, které sama obchodní korporace, v důsledku výkonu funkce škůdce, splnit nemůže. Smyslem tohoto ustanovení je nepochybně ochrana těch stran, které jednali v dobré víře s poškozenou obchodní korporací. Obdobný význam má nepochybně povinnost vydat prospěch získaný v souladu se smlouvou o výkonu funkce na výzvu insolvenčního správce v rámci insolvenčního řízení, ocitla-li se obchodní korporace v úpadku, kterému se členové statutárního orgánu nepokusili předejít.¹³⁴

---

¹³¹ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T., a kolektiv. *Zákon o obchodních korporacích – Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. In: Nové ASPI [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

¹³² Ustanovení § 159 odst. 3 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹³³ Ustanovení § 68 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹³⁴ Ustanovení § 62 odst. 1 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

Závěrem této kapitoly považují za důležité zmínit, že v některých případech může porušením povinnosti loajality dojít ke vzniku trestněprávní odpovědnosti, a to konkrétně podle ustanovení § 220 a § 221 Trestního zákoníku¹³⁵, které upravují trestné činy spočívající v porušení povinností při správě cizího majetku.

6.3.1. Smlouva o vypořádání újmy

Smlouva o vypořádání újmy představuje jednu z možností vypořádání újmy, která byla způsobena obchodní korporací škůdcem v důsledku porušení povinnosti loajality. Smlouva je uzavírána mezi škůdcem a poškozenou obchodní korporací, čímž se předchází vymáhání újmy a prospěchu v soudním řízení. Jedná se o možnost „*smírně se dohodnout o vypořádání vzniklé újmy bez nutnosti žalovat povinnou osobu.*“¹³⁶ Tím dochází k velkému ulehčení při vymáhání újmy způsobené obchodní korporací. Současně dochází k podstatnému „*zjednodušení situace, neboť nesplní-li člen orgánu závazky plynoucí pro něj z dohody, lze se u soudu domáhat splnění závazků z ní, aniž by bylo třeba žalovat na náhradu vzniklé újmy a prokazovat předpoklady vzniku povinnosti hradit újmu.*“¹³⁷ Z uvedeného vyplývá, že v případě uzavření smlouvy o vypořádání újmy a následného nesplnění plnění, ke kterému je škůdce dle smlouvy povinen, je možné se u soudu domáhat rovnou splnění těch povinností, které jsou zakotveny ve smlouvě o vypořádání újmy. Naopak není nutné před soudem dokazovat porušení povinnosti loajality škůdcem, vzniklou újmu a ani příčinnou souvislost mezi nimi. To z toho důvodu, že škůdce de facto svým souhlasem s uzavřením smlouvy o vypořádání újmy, uznal, že zde je nárok obchodní korporace na vydání prospěchu a újmy, kterou jí svým jednáním způsobil.

K účinnosti smlouvy o vypořádání újmy je nezbytný souhlas nejvyššího orgánu obchodní korporace. Tento souhlas musí být přijat dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků.¹³⁸ K vyslovení uvedeného souhlasu může dojít,

---

¹³⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

¹³⁶ BALÝOVÁ, L. Péče řádného hospodáře ve volených orgánech obchodních korporací ve světle rekodifikace. *Obchodně právní revue*. 2014, č. 7-8, In: Beck-online [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 20. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

¹³⁷ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 160 – 163 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹³⁸ Ustanovení § 53 odst. 3 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

jak před samotným uzavřením smlouvy o vypořádání újmy, tak i následovně až po jejím uzavření. Nutno upozornit, že dojde-li k udělení souhlasu před uzavřením smlouvy o vypořádání újmy, tak nejvyššímu orgánu poškozené obchodní korporace „*musí mu být známy podmínky uzavírání smlouvy a smlouva nesmí být následně uzavřena za jiných podmínek.*“¹³⁹ V opačném případě, tedy pokud by se uzavřená smlouva neshodovala se smlouvou, k jejímuž uzavření dal nejvyšší orgán obchodní korporace svůj souhlas, by se nemohl udělený souhlas na uzavřenou smlouvu vztahovat, a proto by bylo nutné k nabytí účinnosti smlouvy o vypořádání újmy udělit souhlas nový. Zákon o obchodních korporacích¹⁴⁰ umožňuje, aby souhlas s uzavřením smlouvy o vypořádání újmy byl zrušen ze strany soudu. Prohlášením neplatnosti uvedené smlouvy. Současně, aby nedošlo k nemožnosti vymožení náhrady újmy obchodní korporace v důsledku promlčení lhůty pro uplatnění práva na náhradu újmy, běží ode dne právní moci rozhodnutí o neplatnosti souhlasu nejvyššího orgánu s uzavřením smlouvy o vypořádání újmy nová promlčecí lhůta.

Spornou otázkou pouze zůstává, zda je možné, aby se na základě smlouvy o vypořádání obchodní korporace zcela vzdala vypořádání újmy ze strany škůdce. Dle I. Štenglové a B. Havla¹⁴¹ takové ujednání možné není, jelikož újma způsobená škůdcem se mimo obchodní korporaci a jejich společníků, může dotýkat i věřitelů poškozené obchodní korporace. Z uvedených důvodů uvádí, že je vždy nutné vypořádat újmu, kterou škůdce obchodní korporaci způsobil alespoň částečně. Shodný názor zastává i A. Rozehnal, když uvádí, že „*smlouvou o vypořádání újmy se nelze zcela vzdát náhrady újmy*“¹⁴², jelikož taková smlouva, na základě, které by se obchodní korporace zcela vzdávala vydání náhrady újmy, by byla neplatná. Nicméně nevylučuje pouze částečné uhrazení újmy.

Mezi zastánce opačného názoru patří J. Lasák. Jeho hlavním argumentem je skutečnost, že smlouva o vypořádání újmy musí být schválena tříčtvrtinovou většinou všech společníků. To je podle něj důkazem, že se nejedná pouze

---

¹³⁹ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 160 – 163 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹⁴⁰ Ustanovení § 53 odst. 4 Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹⁴¹ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 160 – 163 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹⁴² ROZEHNAL, A., a kolektiv. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 290 s.

o způsob vypořádání újmy, ale i o možnost rozhodnout jinak. Tedy rozhodnout o vzdání se nároku na náhradu újmy. Uvedené doplňuje tvrzením že „*nedává valného smyslu prohlašovat za neplatnou dohodu o vypořádání, která pouze nastaví splátkový kalendář toho, jak má člen orgánu obchodní korporace nahradit újmu, kterou jí způsobil porušením péče řádného hospodáře.*“¹⁴³ Dle názoru J. Lasáka lze vypořádat újmu v důsledku porušení povinnosti loajality i jiným způsobem, než vydáním prospěchu a nahrazení újmy. Nicméně zde zůstává otázka, zda by nedošlo k negativním dopadům na věřitele obchodní korporace, pokud by se v důsledku porušení povinnosti loajality staly jejich pohledávky nevyhmatelné. Tady však J. Lasák argumentuje tím, že věřitelé se mohou domáhat u soudu prohlášení neplatnosti smlouvy o vypořádání újmy, za předpokladu, že by k takové situaci došlo¹⁴⁴. Obdobný názor zastává i J. Vítek, který uvádí, že „*ve svém důsledku pravidlo odst. 3 znamená, že valná hromada může také rozhodnout o tom, že náhrada nebude prakticky žádná, tedy ve svém důsledku o udělení tzv. absolutoria.*“¹⁴⁵ Odstavcem 3 ve výše uvedené citaci je myšlen odstavec 3 ustanovení § 53 Zákona o obchodních korporacích, dle kterého je pro přijetí smlouvy o vypořádání újmy nutný souhlas dvoutřetinové většiny všech společníků.

Smlouva o vypořádání újmy může být efektivním a rychlým způsobem vypořádání újmy a vydání prospěchu, který člen statutárního orgánu obchodní korporace získal v důsledku porušení povinnosti loajality. Při jejím uzavírání však, dle mého názoru musí být zkoumáno, zda obchodní korporace bude schopna plnit závazky, které jí v souvislosti s porušením povinnosti vznikly. Pokud ano, dokáží si představit, že dojde ke vzdání se nároku na náhradu újmy ze strany obchodní korporace. Bude-li naopak hrozit, že se pohledávky věřitelů stanou nedobytné, bude nutné, aby náhrada újmy byla vypořádána alespoň částečně.

Na druhou stranu pro využití tohoto způsobu vypořádání mezi škůdcem a poškozenou obchodní korporací, může být nepřekonatelnou překážkou,

---

¹⁴³ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T., a kolektiv. *Zákon o obchodních korporacích – Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. In: Nové ASPI [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

¹⁴⁴ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T., a kolektiv. *Zákon o obchodních korporacích – Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. In: Nové ASPI [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

¹⁴⁵ VÍTEK, J. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 252 s.

oboustranná neochota se na jejím uzavření dohodnout. Ať ze strany škůdce, který nebude chtít uznat porušení své povinnosti, či ze strany obchodní korporace.

Význam smlouvy o vypořádání újmy vidím v tom, že v důsledku jejího uzavření nemusí dojít k přetrhání vztahů mezi škůdcem a obchodní korporací. Dokáží si představit, že v případě mimořádně schopného člena statutárního orgánu, zůstane škůdce i po porušení své povinnosti loajality a následném splnění povinností ze smlouvy o vypořádání újmy nadále ve výkonu své dosavadní smlouvy, i když pravděpodobně pod větším dohledem než doposud.

6.4. Újma způsobená více členy statutárního orgánu

Pro případ, že dojde k porušení povinnosti loajality více členy statutárního orgánu obchodních korporace, odkazuje Komentář k Zákonu o obchodních korporacích¹⁴⁶ na Občanský zákoník, konkrétně na jeho ustanovení § 2915. Uvedené ustanovení zakotvuje, že dojde-li ke vzniku škody v důsledku jednání několika škůdců, nahradí škůdci škodu společně a nerozdílně. Jak upozorňuje J. Vítek¹⁴⁷, jedná o solidární odpovědnost pouze těch členů statutárního orgánu obchodní korporace, kteří svým jednáním porušili povinnost loajality, nikoli tedy všech členů statutárního orgánu. Pro určení, kteří konkrétní členové statutárního orgánu obchodní korporace porušili svým jednáním povinnost loajality bude nejčastěji určující usnesení přijaté statutárním orgánem na jeho zasedání, jelikož právě tímto způsobem statutární orgán projevuje svou vůli.

K uvedenému Komentář k Zákonu o obchodních korporacích doplňuje, že *„jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, může soud rozhodnout, že škůdce nahradí škodu podle své účasti na škodlivém následku. Pro případ, že účast na škodlivém následku nelze přesně určit, přihlédne soud k míře pravděpodobnosti.“*¹⁴⁸ Jedná se o potvrzení skutečnosti, že odpovědnost za porušení povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace je odpovědností subjektivní. Tedy, jak je výše uvedeno, každý člen statutárního

¹⁴⁶ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 160 – 163 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹⁴⁷ VÍTEK, J. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 242 s.

¹⁴⁸ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 160 – 163 s. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

orgánu odpovídá za to, co porušením povinnosti loajality obchodní korporaci svým jednáním způsobil, ale pouze za situace, že došlo k porušení povinnosti loajality společným jednáním několika členů statutárního orgánu obchodní korporace. V takovém případě budou škůdci odpovídat vždy společně a nerozdílně.

7. Povinnost loajality ve Velké Británii

7.1. *Zákonná úprava*

Základ korporátního práva ve Velké Británii je zakotven v zákoně The Companies Act 2006 (dále jen „CA 2006“), což je britský zákon o obchodních korporacích. Jedná se vůbec o první zákon na území Velké Británie, který upravuje základní povinnosti členů statutárních orgánů obchodních korporací, a to konkrétně v ustanovení 172 až 177. Hlavním cílem pro přijetí tohoto zákona bylo jasně vymezit základní povinnosti člena statutárního orgánu, a to s ohledem na skutečnost, že se jedná o důležitou oblast obchodního resp. korporátního práva.¹⁴⁹ Přesto jsou tyto povinnosti v CA 2006 vymezeny pouze demonstrativně a velmi obecně. Dalším velmi důležitým ustanovením CA 2006 je ustanovení 178, které řeší následky porušení povinností členů statutárních orgánů obchodních korporací. Jedná se opět o velmi obecné ustanovení, které stanovuje, že důsledky porušení povinností uvedené v ustanoveních CA 2006 171 až 177 jsou stejné, jako důsledky, které by se uplatňovaly, pokud by bylo porušeno odpovídající pravidlo common law či zásada ekvity.¹⁵⁰ Současně CA 2006 zdůrazňuje, že povinnosti člena statutárního orgánu, jsou vymahatelné stejným způsobem jako všechny ostatní povinnosti, které vůči obchodní korporaci mají ze zákona. Popřípadě, které jim jsou svěřeny samotnou obchodní korporací.¹⁵¹

Skutečnost, že byl přijat CA 2006, však neznamená, že se na povinnosti člena statutárního orgánu obchodní korporace nebude nadále vztahovat princip ekvity a common law. Právě naopak i nadále budou mít nepochybně významnou

---

¹⁴⁹ MANCELOVÁ, S. *Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. Praha: C. H. Beck, 2015. 87 s.

¹⁵⁰ The provision 178 paragraph 1 Companies Act 2006. 2006 chapter 46

¹⁵¹ The provision 178 paragraph 2 Companies Act 2006. 2006 chapter 46

rolí pro rozvoj a konkretizaci těchto povinností.¹⁵² To ostatně vyplývá ze skutečnosti, že povinnosti člena statutárního orgánu obchodní korporace jsou v zákoně vymezeny velmi obecně. Proto zpravidla bude nutná jejich konkretizace. V úvahu přichází i jejich rozšíření, jelikož se jedná pouze o demonstrativní výčet, který může být rozšířen o další povinnosti v CA 2006 neuvedené. Common law a ekviva jsou prameny práva, které ve Velké Británii tvoří takzvané soudcovské právo. V. Knapp soudcovské právo definuje jako právo, které je „*vytvářeno rozhodnutími soudů, která mají povahu závazných precedentů.*“¹⁵³ Precedenty jsou v oblasti vymezení povinnosti loajality v právu Velké Británie velmi důležitým pramenem, když zařazují povinnost loajality mezi fiduciární povinnosti. Ostatně vymezení a definování fiduciárních povinností britskými soudy v rámci jejich rozhodovací činnosti má ve Velké Británii dlouholetou tradici.¹⁵⁴ Důležitost precedentů pro samotnou definici fiduciární povinnosti a vůbec povinností člena statutárního orgánu obchodní korporace je možné dovodit i ze skutečnosti, že povinnosti, které jsou zakotveny v CA 2006, odpovídají dosavadní judikatuře britských soudů. Zákon CA 2006 tedy nepřináší nic nového, ale pouze zakotvuje již dříve na člena statutárního orgánu obchodní korporace vyžadované povinnosti, které byly zakotveny soudními precedenty.¹⁵⁵

Závěrem považuji za důležité upozornit, že povinnost loajality jako taková sama o sobě není v CA 2006 zakotvena přímo. Povinnost loajality je však nepochybnou součástí ustanovení 175 CA 2006, tedy ustanovení, které zakotvuje střet zájmů a zákaz neoprávněného prospěchu. Uvedené ustanovení zakotvuje povinnost člena statutárního orgánu obchodní korporace „*vyhnout se situaci, ve které má nebo může mít přímý nebo nepřímý zájem, který je v rozporu se zájmy společnosti, popřípadě, který může být v rozporu se zájmy společnosti.*“¹⁵⁶ Uvedené ustanovení CA 2006 následně konkretizuje a to když stanoví, že výše uvedené „*se týká zejména využívání jakéhokoli majetku, informací nebo příležitosti, není však rozhodující, zda by společnost mohla využít majetku,*

---

¹⁵² MANCELOVÁ, S. *Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. Praha: C. H. Beck, 2015. 89 s.

¹⁵³ KNAPP, V. *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck. 1995, 95 s.

¹⁵⁴ MANCELOVÁ, S. *Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. Praha: C. H. Beck, 2015. 90 s.

¹⁵⁵ MANCELOVÁ, S. *Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. Praha: C. H. Beck, 2015. 92 s.

¹⁵⁶ The provision 175 paragraph 1 Companies Act 2006. 2006 chapter 46

informací nebo příležitosti.“¹⁵⁷ Současně CA 2006 v ustanovení 175 odst. 5 vymezuje i situace, za kterých k porušení dané povinnosti nedojde.

7.2. Povaha povinnosti loajality

7.2.1. Fiduciární povinnost

Pro vymezení povinnosti loajality v právu Velké Británie je nejprve nutné vymezit a definovat co je to fiduciární povinnost. Dle S. Mancelové „*fiduciární povinnost může být vyjádřena jako právní vztah mezi dvěma anebo více stranami, který souvisí s trust a confidence, což lze vyjádřit jako důvěru a spolehnutí. Strany takového vztahu jsou obvykle označovány jako zástupce a oprávněný anebo správce (trustee) a beneficiář. Fiduciář je někdo, kdo jedná pro anebo za jinou osobu, a to ve vztahu, který je založen na „trust“ – tedy na důvěře.*“¹⁵⁸ Dle výše uvedené citace je fiduciární povinnost, povinností založenou na důvěře mezi povinným, označovaným jako fiduciář, a oprávněnou osobou, označovanou jako beneficiářem. Vztahem, který je založen na důvěře, je i vztah mezi členem statutárního orgánu obchodní korporace a obchodní korporací. Když obchodní korporace ve své podstatě důvěřuje členovi statutárního orgánu, že bude její záležitosti spravovat v její prospěch a v jejím zájmu.

Samotnou definici fiduciární povinnosti zpravidla nacházíme v britské judikatuře. Takovým rozhodnutím je nepochybně rozhodnutí ve věci Bristol and West Building Society v Mothew¹⁵⁹, které definuje fiduciární povinnost jako povinnost fiduciáře jednat vůči beneficiáři loajálně, když stanovuje, že „*fiduciář je osoba, která jedná za jinou osobu jejím jménem, ve vztahu, který je založen na důvěře, která je chráněna tím, že fiduciáři je uložena povinnost loajality.*“¹⁶⁰ Člen statutárního orgánu obchodní korporace nesmí využít své postavení k získání vlastního prospěchu a neměl by se dostat do postavení, ve kterém by jeho zájmy mohly být ve střetu se zájmy obchodní korporace. Současně s tím souvisí i skutečnost, že nesmí jednat ve svůj vlastní prospěch či ve prospěch třetích osob bez informovaného souhlasu beneficiáře.

¹⁵⁷ The provision 175 paragraph 2 Companies Act 2006. 2006 chapter 46

¹⁵⁸ MANCELOVÁ, S. *Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. Praha: C. H. Beck, 2015. 89 s.

¹⁵⁹ Mothew v Bristol and West Building Society Respondant [1996] EWCA Civ 533 (24th July 1996)

¹⁶⁰ Mothew v Bristol and West Building Society Respondant [1996] EWCA Civ 533 (24th July 1996)

Hlavním cílem fiduciárních povinností je ochrana zájmů obchodní korporace, před porušením povinností ze strany fiduciáře. Ke shodnému závěru dochází i D. French, S. Mayson a Ch. Ryan¹⁶¹, když konstatují, že „základem fiduciárního práva by mělo být zabránit fiduciářům ve výkonu jejich pravomocí způsobem, který škodí těm, pro něž jednají a zneužívat důvěru, která je v ně vložena obchodními korporacemi, pro které jednají.“¹⁶²

7.2.2. Povinnost loajality

Povinnost loajality je Velké Británie považována za povinnost fiduciární, jelikož je povinností založenou na důvěře mezi členem statutárního orgánu obchodní korporace a obchodní korporací, o jejíž orgán se jedná. Člen statutárního orgánu obchodní korporace je fiduciářem, který je povinen jednat a vykonávat svou funkci ve prospěch a v zájmu obchodní korporace. S. Mancelová na tomto místě zdůrazňuje, že fiduciář je povinen „jednat výlučně v nejlepším zájmu osoby, vůči které je vázán touto povinností loajality.“¹⁶³ Jak je uvedeno v úvodní části této kapitoly, není povinnost loajality v CA 2006 přímo vymezena, ale dovozuje se z povinnosti vyhnout se konfliktu zájmů a z povinnosti nezneužívat svou pozici k získání neoprávněného prospěchu.¹⁶⁴ Z uvedeného pak vyplývá, že výše zmíněné povinnosti jsou základem povinnosti loajality v britské právní úpravě.¹⁶⁵ Uvedené potvrzuje i B. Hannigan, která uvádí, že „pravidlo zákazu konfliktu zájmů a pravidlo zákazu prospěchu společně vytvářejí bezpodmínečnou loajalitu, kterou musí vykonávat člen statutárního orgánu obchodní korporace vůči obchodní korporaci.“¹⁶⁶

Definici a vymezení povinnosti loajality najdeme v řadě judikátů, které mají pro vymezení uvedeného pojmu nepostradatelný význam. Za nejvýstižnější vymezení povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace považují definici obsaženou v soudním rozhodnutí ve věci *Arklow Investments*

¹⁶¹ MAYSON, S. W., FRENCH., D., RYAN, C. L. *Mayson, French & Ryan on Company law*. 2012-2013 Edition. Oxford university press. 2012. 478 s.

¹⁶² MAYSON, S. W., FRENCH., D., RYAN, C. L. *Mayson, French & Ryan on Company law*. 2012-2013 Edition. Oxford university press. 2012. 478 s.

¹⁶³ MANCELOVÁ, S. *Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. Praha: C. H. Beck, 2015. 90 s.

¹⁶⁴ The provision 175 Companies Act 2006. 2006 chapter 46

¹⁶⁵ LICHT, Amir N. Lord Eldon Redux: Information Asymmetry, Acountability and Fiduciary Loyalty. *Oxford Journal of Legal Studies*. 2017, vol. 37, No. 4, 770 p.

¹⁶⁶ HANNIGAN, B. *Company law*. Oxford, U.K.: OUP Oxford. 2012. Third edition. 221 s.

Ltd v Maclean.¹⁶⁷ V něm je povinnost loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace vymezena jako „*povinnost nevyužít důvěrného postavení způsobem, který je v rozporu se zájmy osoby, pro kterou fiduciář jedná.*“¹⁶⁸ Smyslem povinnosti loajality je tak dosáhnout toho, aby člen statutárního orgánu obchodní korporace vždy při výkonu své funkce upřednostnil zájem obchodní korporace před zájmem vlastním či před zájmem třetích osob. Ať již se jedná o osoby blízké či o většinové nebo i jiné společníky či další třetí osoby. Ostatně jak vyplývá z britské judikatury, fiduciární povinnosti jsou spojené s důvěrou v člena statutárního orgánu, že bude k obchodní korporaci loajální, nikoliv se schopnostmi, které má.¹⁶⁹ Na tyto povinnosti je pak při výkonu člena statutárního orgánu kladen velký důraz. Skutečnost, že je na povinnost loajality v právu Velké Británie kladen velký důraz, nepochybně souvisí se skutečností, že obchodní korporace mají právo vyžadovat od členů statutárních orgánů loajalitu absolutní.¹⁷⁰ Pro pojetí povinnosti loajality jako absolutní povinnosti loajality uvádí B. Hannigan¹⁷¹ dva důležité argumenty. Prvním z nich je, že povinnost loajality musí být co nejdůsledněji uplatňována, jelikož pouze důsledným vymáháním povinností zabráníme tomu, aby členové statutárního orgánu nezneužívali výkon své funkce k prosazování vlastních zájmů a skutečně prosazovaly pouze výkon obchodní korporace. Druhým argument, který je ve prospěch absolutní povinnosti loajality uváděn říká, že pouze přísný přístup pro posuzování splnění povinnosti může být efektivní. K uvedenému B. Hannigan¹⁷² doplňuje, že pouze striktní dodržování povinností umožňuje efektivní kontrolu výkonu funkce člena statutárního orgánu a ochranu zájmů obchodní korporace. Na to, že je povinnost loajality v právu Velké Británie zakotvena velmi přísně, upozorňuje i L. Novotná Krtoušová, která uvádí, že „*tradičně britské soudy aplikovaly povinnost vyhnout se konfliktu zájmů a povinnosti nevytvářet si utajovaný prospěch z fiduciární pozice velmi přísným způsobem, protože obchodní*

---

¹⁶⁷ Arklow Investments Ltd and Another v I. D. Maclean and Others [1999] UKPC 51 (1st December 1999)

¹⁶⁸ Arklow Investments Ltd and Another v I. D. Maclean and Others [1999] UKPC 51 (1st December 1999)

¹⁶⁹ Mothew v Bristol and West Building Society Respondant [1996] EWCA Civ 533 (24th July 1996)

¹⁷⁰ Towers v Premier Waste Management Ltd [2011] EWCA Civ 928 (28th July 2011)

¹⁷¹ HANNIGAN, B. *Company Law*. Oxford, U.K: OUP Oxford. 2012. Third edition. 222-223 s.

¹⁷² HANNIGAN, B. *Company Law*. Oxford, U.K: OUP Oxford. 2012. Third edition. 223 s.

*společnost je oprávněna požadovat po členovi statutárního orgánu bezpodmínečnou loajalitu.*¹⁷³

Hlavní smysl a cíl zakotvení povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace jako povinnosti absolutní lze nepochybně spatřovat ve snaze dosáhnout, aby člen statutárního orgánu obchodní korporace, který je ve fiduciárním vztahu k obchodní korporaci, skutečně vykonával svou funkci v souladu se zájmy obchodní korporace. B. Hannigan k uvedenému doplňuje, že „je důležité respektovat, ochraňovat ty zájmy, které jsou potencionálně ohroženy.“¹⁷⁴ Takovým zájmem je nepochybně zájem obchodní korporace, aby člen jejího statutárního orgánu vykonával svou funkci v souladu s jejími zájmy a byl vůči ní stoprocentně loajální. V opačném případě, pokud by nebyl člen statutárního orgánu obchodní korporace loajální, by mohlo dojít k jednání, které by bylo ve prospěch člena statutárního orgánu obchodní korporace, nikoliv ve prospěch zastupované obchodní korporace. Důraz, který je v právu Velké Británie kladem na ochranu zájmů obchodní korporace při výkonu funkce člena statutárního orgánu, je nepochybně důvodem, proč zde byla zakotvena povinnost loajality absolutní.

Pro samotné vymezení povinnosti loajality je důležité připomenout, že výkon funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace není zaměstnáním, ale že člen statutárního orgánu obchodní korporace tuto funkci vykonává nepřetržitě a proto je i povinností loajality vázán nepřetržitě bez ohledu, zda zrovna vystupuje jako člen statutárního orgánu či nikoliv.¹⁷⁵ Na uvedenou skutečnost navazuje další specifický znak povinnosti loajality, kterým je, že člen statutárního orgánu je touto povinností vázán i po zániku výkonu své funkce. Uvedené se výlučně týká pouze povinností uvedených pod bodem 175 a 176 CA 2006.¹⁷⁶ Povinností loajality jsou tak členové statutárního orgánu obchodní korporace vázáni i po zániku výkonu své funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace. Tato povinnost je ovšem omezena pouze na majetek, informace a příležitosti, o kterých se bývalý člen statutárního orgánu obchodní

¹⁷³ NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. Zákaz konfliktu zájmů jako jádro fiduciární povinnosti loajality. *Obchodněprávní revue*. 2016, č. 6, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹⁷⁴ HANNIGAN, B. *Company Law*. Oxford, U.K: OUP Oxford. 2012. Third edition. 223 s.

¹⁷⁵ MAYSON, S. W., FRENCH., D., RYAN, C. L. *Mayson, French & Ryan on Company law*. 29th edition. Oxford university press, 2012. 477 s.

¹⁷⁶ The provision 170 Companies Act 2006. 2006 chapter 46

korporace dozvěděl ještě v době, kdy vykonával svou funkci.¹⁷⁷ Není tedy rozhodující, před jak dlouhou dobou bývalý člen statutárního orgánu obchodní korporace svou funkci vykonával. Rozhodující je naopak doba, kdy se bývalý člen statutárního orgánu obchodní korporace, o informaci, příležitosti či majetku, které chce využít pro svůj prospěch či prospěch třetí osoby, skutečně dozvěděl.¹⁷⁸

Dalším důležitým znakem povinnosti loajality je nepochybně skutečnost, že se jedná o povinnost, kterou vykonává člen statutárního orgánu obchodní korporace vůči samotné obchodní korporaci, o jejíž statutární orgán jde. Nejedná se o povinnost, která by byla vykonávána vůči akcionářům, či jiným osobám jako jsou věřitelé obchodní korporace, to ostatně vyplývá ze soudního precedentu, ve věci *Peskin v. Anderson*.¹⁷⁹ Z uvedeného pak můžeme dovodit, že povinnost loajality je povinností mezi členem statutárního orgánu obchodní korporace a obchodní korporací, o jejíž statutární orgán se jedná.

Závěrem považuji za důležité upozornit, že povinnost loajality má v právu Velké Británie odlišnou povahu než péče řádného hospodáře, která není založena na důvěře.¹⁸⁰ Uvedené potvrzuje B. Hannigan, která uvádí „*členové statutárních orgánů, mají mimo jejich fiduciární povinnosti i jiné povinnosti, jako je povinnost péče, která není povinností fiduciární povahy.*“¹⁸¹ Povinnost péče řádného hospodáře je tak na rozdíl od povinnosti loajality povinností, která není založena na důvěře mezi členem statutárního orgánu obchodní korporace a obchodní korporací, a jedná se tedy o povinnost odlišné povahy od povinnosti loajality.

7.3. *Následky porušení povinnosti loajality*

Pro vymezení následků porušení povinnosti loajality je nejprve nutné vymezit, jaká je vlastně odpovědnost za její porušení. Odpovědnost za porušení povinnosti loajality jako uvádí P. L. Davies¹⁸² je odpovědností objektivní a to zpravidla bez možnosti liberalizace.

---

¹⁷⁷ The provision 170 paragraph 2 letters a and b Companies Act 2006. 2006 chapter 46

¹⁷⁸ MANCELOVÁ, S. *Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. Praha: C. H. Beck, 2015. 95 s.

¹⁷⁹ *Peskin & Anor v Anderson & Ors* [2000] EWCA Civ 326 (14th December 2000)

¹⁸⁰ HANNIGAN, B. *Company law*. 3th edition. Oxford: Oxford University Press, 2012. 203 s.

¹⁸¹ HANNIGAN, B. *Company law*. 3th edition. Oxford: Oxford University Press, 2012. 203 s.

¹⁸² DAVIES, P. L. *Gover and Davies' principles of modern company law*. 8. edition. London: Sweet & Maxwell. 2008. 578 s.

Samotné způsoby nápravy povinnosti loajality vyplývají z ekvity a common law a jsou stejná jako v případě porušení ekvity a common law.¹⁸³ Následky porušení povinnosti loajality jsou tedy vymezeny soudcovským právem. Jelikož v CA 2006 je obsažena pouze dílčí právní úprava následků porušení povinností člena statutárního orgánu obchodní korporace, která se však vztahuje pouze na povinnosti majetkové povahy, jako je porušení zákonných podmínek pro schválení majetkových transakcí a za porušení zákonných podmínek na schválení úvěrů.¹⁸⁴ Nikoliv na následky za porušení povinnosti loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace, které tak přímo v CA 2006 upraveny nejsou.

Mezi následky porušení povinnosti člena statutárního orgánu v právu Velké Británie řadíme povinnost vydat prospěch, který škůdce svým neloajálním jednáním získal. Dalším následkem je pro něho povinnost vydat majetek, který byl členovi statutárního orgánu svěřen k hospodaření, ale který je skutečným majetkem obchodní korporace. Následky mohou pro člena statutárního orgánu plynout i v důsledky práva obchodní korporace domáhat se neplatnosti smlouvy, kterou neloajálně jednající člen statutárního orgánu uzavřel.

Povinnost vydat majetek, který byl členovi statutárního orgánu obchodní korporace svěřen k tomu, aby s ním hospodařil, zpět obchodní korporaci, která je vlastníkem tohoto majetku¹⁸⁵, je povinnost, jejíž smysl spočívá v tom, aby člen statutárního orgánu obchodní korporace vrátil obchodní korporaci majetek, který mu byl svěřen v souvislosti s výkonem jeho funkce. Dále může obchodní korporace po členovi statutárního orgánu obchodní korporace požadovat vydání prospěchu, který porušením své povinnosti získal.¹⁸⁶ Výše uvedená nápravná opatření stojí na principu ekvity tedy spravedlnosti. Ostatně jak vyplývá z rozhodnutí ve věci Murad v. Al –Saraj: „*pokud ředitel společnosti získal profit z porušení povinnosti vůči společnosti, tak je hlavním cílem spravedlivých opravných prostředků za porušení povinnosti tento zisk zabavit a poskytnout jej společnosti.*“¹⁸⁷ Hlavním cílem tohoto nápravného opatření je, aby člen

---

¹⁸³ MAYSON, S. W., FRENCH., D., RYAN, C. L. *Mayson, French & Ryan on Company law*. 29th edition. Oxford university press, 2012. 514 s.

¹⁸⁴ The provision 195 and the provision 2013 Companies Act 2006. 2006 Chapter 46

¹⁸⁵ Davies, P. L. *Gover and Davies' principles of modern company law*. 8. edition. London: Sweet & Maxwell. 2008. 578 s.

¹⁸⁶ Davies, P. L. *Gover and Davies' principles of modern company law*. 8. edition. London: Sweet & Maxwell. 2008. 580 s.

¹⁸⁷ Murad & Anor v Al-Saraj & Anor [2005] EWCA Civ 959 (29th July 2005)

statutárního orgánu vydal prospěch, který získal v důsledku porušení svých povinností. Současně tím chce odstrašit člena statutárního orgánu od porušení svých povinností. D. French, S. Mayson a CH. Ryan¹⁸⁸ k uvedenému důsledku porušení povinnosti loajality uvádějí, že člen statutárního orgánu obchodní korporace je povinen profit vydat i v případě, že v dané situaci sama obchodní korporace, za kterou člen statutárního orgánu jedná, žádný profit získat nemůže. K uvedenému doplňují, že „*odpovědnost vyplývá z prosté skutečnosti, že bylo za určitých okolností dosaženo zisku.*“¹⁸⁹ Z uvedeného lze vyvodit závěr, že není rozhodné, zda v dané situaci může obchodní korporace získat zisk či nikoliv, ale že se skutečně jedná pouze o nápravné opatření, jehož cílem je zaručit, aby člen statutárního orgánu jednal v souladu s povinností loajality. Uvedené potvrzuje rozhodnutí ve věci Regal (Hastings) Ltd v Gulliver¹⁹⁰, ve kterém bylo stanoveno, že povinnost uhradit škodu v důsledku porušení povinnosti loajality, závisí pouze na skutečnosti, že byla porušena povinnost loajality. Zda došlo nebo nedošlo k podvodnému jednání či zde chybí dobrá víra je v dané věci zcela nerozhodné.

V důsledku porušení povinnosti loajality se obchodní korporace také může domáhat neplatnosti smlouvy, kterou člen statutárního orgánu, který jednal v rozporu s povinností loajality, uzavřel. Zde je nutné doplnit, že obchodní korporace se může domáhat určení neplatnosti smlouvy pouze za předpokladu, že tím nedojde k dotčení práv třetích osob, kterých bylo nabyto v dobré víře.¹⁹¹ Domáhat se neplatnosti smlouvy, která byla uzavřena s osobou, která je odlišná, od člena statutárního orgánu je možné pouze tehdy, jestliže tato osoba věděla, že člen statutárního orgánu obchodní korporace při uzavírání smlouvy porušuje svou povinnost loajality, kterou vůči obchodní korporaci má.¹⁹²

Závěrem, považuji za důležité zmínit rozhodnutí ve věci Neville v. Krikorian¹⁹³, která zakotvuje společnou a nerozdílnou odpovědnost pro členy statutárního orgánu, kteří při opětovném porušení povinností jiného člena

---

¹⁸⁸ MAYSON, S. W., FRENCH., D., RYAN, C. L. *Mayson, French & Ryan on Company law*. 29th edition. Oxford university press, 2012. 515 s.

¹⁸⁹ MAYSON, S. W., FRENCH., D., RYAN, C. L. *Mayson, French & Ryan on Company law*. 29th edition. Oxford university press, 2012. 515 s.

¹⁹⁰ Regal (Hastings) Ltd v Gulliver [1942] UKHL 1 (20th February 1942)

¹⁹¹ Davies, P. L. *Gover and Davies' principles of modern company law*. 8. edition. London: Sweet & Maxwell, 2008. 879 s.

¹⁹² MAYSON, S. W., FRENCH., D., RYAN, C. L. *Mayson, French & Ryan on Company law*. 29th edition. Oxford university press, 2012. 516 s.

¹⁹³ Neville & Anor v Krikorian & Ors [2006] EWCA Civ 943 (4th July 2006)

statutárního orgánu o tomto porušení věděli a přesto porušení těchto povinností nezabránili. V uvedeném případě není rozhodné, zda člen statutárního orgánu věděl, jakým konkrétním způsobem docházelo k opakovanému porušení povinností loajality. Naopak pouze postačí vědomost o jejich opakovaném porušování.¹⁹⁴

7.3.1. Zproštění odpovědnosti za porušení povinností člena statutárního orgánu

Významným institutem zakotveným v právu Velké Británie je možnost zbavit se odpovědnosti za porušení povinností loajality člena statutárního orgánu. Obecnou právní úpravu schválení porušení povinností člena statutárního orgánu obchodní korporace najdeme v ustanovení § 239 CA 2006, které obecně vymezuje podmínky pro přijetí souhlasu s porušením povinností člena statutárního orgánu obchodní korporace. Podle tohoto ustanovení mohou souhlas s porušením povinností dát pouze společníci obchodní korporace a to formou usnesení, které bylo přijato potřebnou většinou. Hlasy člena statutárního orgánu obchodní korporace a společníků obchodní korporace, kteří jsou s dotčeným členem statutárního orgánu ve vzájemné shodě, o jehož povinnosti jde, se nezapočítávají.

Vedle výše uvedeného ustanovení zakotvuje zproštění odpovědnosti za porušení povinností člena statutárního orgánu obchodní korporace speciální ustanovení 175 odst. 5 CA 2006, které upravuje schválení s porušením povinností vyhnout se střetu zájmu. Jedná se o zakotvení možnosti zprostit se povinností předejít konfliktu zájmů, který spolu se zákazem prospěchu tvoří základ povinností loajality. Uvedené ustanovení umožňuje, aby souhlas s porušením povinností vyhnout se střetu zájmů člena statutárního orgánu obchodní korporace byl udělen ostatními členy statutárního orgánu. Podmínkou je, že se musí jednat o takové členy statutárního orgánu, kteří nemají na jednání člena statutárního orgánu, který porušuje povinnosti vůči obchodní korporaci vlastní zájem.

Jak je výše uvedeno, podmínkou pro zproštění odpovědnosti je udělení souhlasu. Jediné požadavky, které na tento souhlas klade zákon,¹⁹⁵ jsou, že se musí jednat o souhlas udělený potřebnou většinou a osobami, které nemají vlastní

---

¹⁹⁴ MAYSON, S. W., FRENCH, D., RYAN, C. L. *Mayson, French & Ryan on Company law*. 29th edition. Oxford university press, 2012. 517 s.

¹⁹⁵ The provision 175 paragraph 5 and the provision 239 Companies Act 2006. 2006 chapter 46

zájem na schvalovaném jednání. Vymezení podmínek pro udělení souhlasu je pak doplněno právní praxí. Například bylo stanoveno, že k vyslovení souhlasu s porušením povinnosti může dojít pouze tehdy, není-li jeho udělení nespravedlivé, nevhodné, nezákonné, podvodné či represivní vůči akcionářům.¹⁹⁶ Významným rozhodnutím v dané věci je rozhodnutí ve věci *Madoff Securities International Ltd v Raven*, které stanoví, že *transakce nemůže být ratifikována, pokud není čestná, bona fide a v nejlepším zájmu společnosti.*¹⁹⁷ Z judikatury tak vyplývá, že se nebude jednat přímo o situace, kdy by mohlo dojít k ohrožení zájmů obchodní korporace. Bude se jednat o situace, kdy vedle zájmu obchodní korporace bude možné uspokojit i vlastní zájem člena statutárního orgánu. Tím zůstane povinnost loajality nedotčena. Nutno upozornit, že vyslovený souhlas může být zrušen soudem a to zpravidla tehdy, dojde-li jeho vyslovením k porušení zákonné povinnosti.¹⁹⁸

7.4. Porovnání českého a britského pojetí povinnosti loajality

Povinnost loajality jako povinnost člena statutárního orgánu obchodní korporace má v právu Velké Británie nepochybně delší tradici než v českém právu. Samotné zakotvení povinnosti loajality v našem právním řádu pak bylo inspirováno právě britskou právní úpravou. Nutno konstatovat, že vymezení povinnosti loajality v britské právní úpravě je srozumitelnější než v naší a to i přesto, že povinnost loajality není v britském zákoně o obchodních korporacích přímo zakotvena. To ovšem není na škodu, jelikož je vymezena řadou soudních rozhodnutí, které tvoří soudcovské právo. Na druhou stranu v naší právní úpravě máme zakotvenou povinnost loajality v zákoně, nicméně pouze její zakotvení nestačí. Samotné vymezení povinnosti loajality pak musí být taktéž u nás rozvinuto nad zákonem vymezeným způsobem, tedy zpravidla pomocí výkladu soudů a doktrinálním výkladem. Tedy výkladem odborníků specializujících se na korporátní právo. To může být problematické z toho hlediska, že soudní rozhodnutí v českém právu na rozdíl od britského práva nejsou pramenem práva a nejsou obecně závazné. Přesto mají určitý význam a mají určitý argumentační

---

¹⁹⁶ HANNIGAN, B. *Company law*. 3th edition. Oxford: Oxford University Press, 2012. 247 s.

¹⁹⁷ *Madoff Securities International Ltd v Raven & Ors* [2013] EWHC 3147 (Comm) (18th October 2013)

¹⁹⁸ *Cox v Cox & Anor* [2006] EWHC 1077 (Ch) (27th April 2006)

vliv, který je odvozován od postavení soudů, které tyto soudní rozhodnutí vydávají.

V právu Velké Británie se klade velký význam na povinnost loajality jako na fiduciární povinnost, zatímco v české právní úpravě se tento pojem téměř nevyskytuje. Určitý rozdíl jak upozorňuje L. Novotná Krtoušová spočívá i v terminologii, „*britské právo považuje za fiduciární povinnosti pouze povinnosti, které v našem právním systému odpovídají povinnosti loajality.*“¹⁹⁹ Tím dochází k rozlišování mezi povinnostmi loajality a ostatními povinnostmi, které člen statutárního orgánu vůči obchodní korporaci má. Současně dochází i k jednoznačnému rozlišování mezi povinnostmi loajality a péčí řádného hospodáře, když jsou tyto povinnosti ve Velké Británii považovány za povinnosti zcela odlišné povahy. Naopak v české právní úpravě převládá názor, dle kterého nedochází k rozlišování mezi povinnostmi loajality a péčí řádného hospodáře jako odlišných druhů povinností. Jsou považovány za povinnosti, které spolu úzce souvisí, když je povinnost loajality člena statutárního orgánu obchodní korporace považována za součást péče řádného hospodáře.

Významný rozdíl mezi českou a britskou právní úpravou je nepochybně spatřován i ve vymezení odpovědnosti za porušení povinnosti loajality členů statutárních orgánů. V české právní úpravě není zcela jasné, zda se jedná o odpovědnost subjektivní či objektivní. Stejnou neshodu, lze spatřit v tom, zda je možné se zbavit této odpovědnosti, či nikoliv. Naopak v právu Velké Británie jsou na tuto otázku jasné odpovědi. Odpovědnost za porušení povinnosti loajality v britském právu je objektivní a to zpravidla bez možnosti liberalizace. Z uvedeného pak vyplývá, že postavení člena statutárního orgánu obchodní korporace dle českého práva pro samotného člena statutárního orgánu obchodní korporace příznivější. To potvrzuje L. Novotná Krtoušová, která uvádí, že „*pozice člena statutárního orgánu je však výhodnější podle české úpravy, protože má možnost prokázat nedostatek svého zavinění ve vztahu k porušení povinnosti loajality, na rozdíl od úpravy britské, kde často nemá ani možnost*

---

¹⁹⁹ NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. *Odpovědnost členů statutárních orgánů právnických osob*. Praha: Wolters Kluwers. 2019. In: *Nové ASPI [právní informační systém]*. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

*liberalizace.*²⁰⁰ Z uvedeného je možno dovodit závěr, že česká právní úprava není na členy statutárního orgánu natolik přísná jako britská právní úprava. Důkazem, že naše právní úprava není tak přísná na výkon funkce člena statutárního orgánu v souladu s povinností loajality potvrzuje, její zákonného vymezení jako loajality nezbytné. Tím dochází k odlišení od britského pojetí povinnosti loajality, dle kterého povinnost loajality zakotvena jako povinnost absolutní.

---

²⁰⁰ NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. Zákaz konfliktu zájmů jako jádro fiduciární povinnosti loajality. *Obchodně právní revue*. 2016, č. 6, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

8. Závěr

Povinnost loajality je nepostradatelnou povinností člena statutárního orgánu. Jejím hlavním cílem je zajistit, aby členové statutárního orgánu nezneužívali výkonu své funkce ve svůj vlastní prospěch a vždy jednali loajálně a v zájmu obchodní korporace. Současně má zaručit, aby člen statutárního orgánu nezneužíval své postavení a svou funkci ve prospěch třetí osoby. Tím povinnost loajality zakotvuje určitou kvalitu výkonu funkce člena statutárního orgánu.

Pro rozsah kvality povinnosti loajality má nepochybně význam zákonné zakotvení povinnosti loajality jako loajality nezbytné. Tím dochází k vymezení rozsahu její míry, kterou je člen statutárního orgánu vázán. Současně tím dochází i k vlastní ochraně člena statutárního orgánu před nepřiměřenými požadavky na výkon jeho funkce. Zakotvením nezbytné povinnosti loajality došlo k zakotvení práva požadovat po členovi statutárního orgánu pouze takový výkon jeho funkce, který je s ohledem na situaci přiměřený a lze ho po něm rozumně požadovat. Povinnost loajality tím zabraňuje tomu, aby člen statutárního orgánu jednal v rozporu se zájmy obchodní korporace. Současně zamezuje, aby obchodní korporace požadovala po členovi statutárního orgánu nepřiměřené úkoly a jejich neplnění by následně považovala za porušení povinnosti loajality.

K dosažení účelu povinnosti loajality napomáhají další povinnosti, které jsou pod ni řazeny jako její složky. Jednotlivé složky povinnosti loajality napomáhají jejímu naplnění a konkretizují její obsah. Za nejdůležitější složky považují zákaz konkurence a povinnost mlčenlivosti. Zákaz konkurence zabraňuje, aby člen statutárního orgánu vystupoval v konkurenčním postavení k obchodní korporaci, a tím ji ohrozil střetem zájmů, který by v takovém případě nepochybně nastal. V takovém případě by člen statutárního orgánu mohl upřednostňovat vlastní zájmy před zájmy obchodní korporace, čímž by mohlo dojít k porušení povinnosti loajality. Povinnost mlčenlivosti vedle toho zaručuje, že člen statutárního orgánu nevyzradí citlivé a utajované informace o obchodní korporaci, a tím chrání zájem obchodní korporace. Obě tyto povinnosti sledují stejný cíl jako povinnost loajality, když jejich cílem je zajistit, aby nedošlo k ohrožení zájmů obchodní korporace a aby člen statutárního orgánu při výkonu své funkce vždy jednal v jejím zájmu. Tím tyto povinnosti napomáhají naplnění výkonu funkce člena statutárního orgánu v souladu s povinností loajality a jejímu

podrobnějšímu vymezení, čímž podstatně napomáhají k loajálnímu jednání člena statutárního orgánu. Z uvedeného důvodu je řadím pod povinnost loajality.

Povinnost loajality však nestojí sama o sobě, ale je součástí péče řádného hospodáře, a to vedle povinnosti jednat informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace. Uvedené primárně vyplývá ze znění ustanovení § 51 odst. 1 Zákona o obchodních korporacích, které stanovuje, že jednání, které není učiněno s nezbytnou loajalitou, není možné považovat ani za jednání učiněné v souladu s péčí řádného hospodáře. Další argument odůvodňující, že povinnost loajality je součástí péče řádného hospodáře, je skutečnost, že výkon funkce člena statutárního orgánu, která je v rozporu s povinností loajality je výkon funkce, který poškozuje obchodní korporaci. Takové jednání nemůže být považováno za jednání v souladu s péčí řádného hospodáře. Jelikož předpokladem péče řádného hospodáře je, že člen statutárního orgánu bude jednat tak, jak by jednala jiná rozumně pečlivá osoba. Tato osoba by zcela určitě nepoškozovala vlastní zájmy. Stejně tak člen statutární orgán, jestliže chce vykonávat svou funkci řádně, musí jednat v souladu se zájmy obchodní korporace a postupovat vůči ní loajálně. Z toho dovozují závěr, že povinnost loajality je s péčí řádného hospodáře velmi úzce provázána, respektive je její součástí.

Z výše uvedeného důvodu se pak následky porušení povinnosti loajality shodují s následky za porušení péče řádného hospodáře. Nejběžnějšími následky jsou vydání prospěchu a vypořádání újmy. Specifickým prostředkem pro nápravu porušení povinnosti loajality je uzavření smlouvy o vypořádání újmy. Jedná se o smlouvu mezi škůdcem a poškozenou obchodní korporací, která má urychlit vypořádání újmy způsobené obchodní korporaci a předejít zdlouhavému a komplikovanému soudnímu sporu.

Specifickou otázkou, úzce související s porušením povinnosti loajality je určení povahy povinnosti loajality. Osobně se přikláním k názoru, že se jedná o povinnost zákonnou, protože obchodní korporace statutární orgán mít musí. Bez něj by totiž nebyla schopná vykonávat svou vůli a činit právní jednání. Současně Zákon o obchodních korporacích vymezuje, který orgán je statutárním orgánem a jaké jsou požadavky na jednání jeho člena při výkonu funkce. Tato povinnost nemůže, být žádným způsobem limitována, a to ani stanovami či smlouvou. Dále

v případě jejího porušení zákon přímo zakazuje omezení odpovědnosti za její porušení.

Poslední co považuji za důležité k vymezení povinnosti loajality dodat je, že se jedná o odpovědnost subjektivní. Když k porušení povinnosti loajality může dojít pouze zaviněně v důsledku pochybení člena statutárního orgánu, který nejednal loajálně k obchodní korporaci. Zde vycházím ze skutečnosti, že člen statutárního orgánu má při každém svém jednání zkoumat, co je v zájmu obchodní korporace a podle toho činit svá rozhodnutí. Nejedná-li však loajálně k obchodní korporaci, ať úmyslně či z nedbalosti, jedná vždy zaviněně. Z uvedeného dovozují, že odpovědnost za porušení povinnosti loajality je odpovědností subjektivní.

Závěrem práce jsem se zabývala vymezením povinností loajality ve Velké Británii a porovnávala ji s českou právní úpravou. Ze zjištěných skutečností musím konstatovat, že vymezení povinnosti loajality je v britském právu přesnější, protože mají její jasné vymezení. Povinnost loajality v právu Velké Británie je považována za povinnost založenou na důvěře mezi obchodní korporací a členem statutárního orgánu. Tato povinnost je zcela oddělená od péče řádného hospodáře, která je povinností založenou zákonem a je zcela odlišné povahy. Současně je jejich přístup k povinnosti loajality mnohem přísnější, než je tomu v našem právním řádu, když ji zakotvují jako povinnost absolutní.

Závěrem bych ráda ještě jednou zdůraznila, že povinnost loajality má nepochybně významné a nepostradatelné postavení pro vymezení hranic výkonu funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace a při ochraně zájmů obchodní korporace. Její zakotvení do našeho právního řádu tak považují za důležité právě s ohledem na stanovení určité regulace výkonu funkce člena statutárního orgánu.

9. Zdroje

9.1. Monografie

HANNIGAN, B. *Company law*. 3th edition. Oxford: Oxford University Press, 2012. 586 s. ISBN 978-0-19-960802-7

ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I., a kolektiv. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015. 640 s. ISBN 978-807478-735-5

DAVIES, P. L. *Gover and Davies' principles of modern company law*. 8th edition. London: Sweet & Maxwell, 2008. 1258 s. ISBN 978-0421-94900-3 (P/b)

DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 984 s. ISBN 978-80-7478-961-8

DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 696 s. ISBN 978-80-7478-633-4

ELIÁŠ, K., BARTOŠÍKOVÁ, M., POKORNÁ, J., a kolektiv. *Kurz obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005. 656 s. ISBN 80-7179-391-4

ELIÁŠ, K., POKORNÁ, J., DVOŘÁK, T. *Kurz obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 504 s. ISBN 978-80-7400-048-5

HAVEL, B. *Obchodní korporace ve světle proměn: variace na neuzavřené téma správy obchodních korporací*. Praha: Auditorium, 2010. 200 s. ISBN 978-80-87284-11-7

CHALUPA, I., REITERMAN, D., GRINC, J. *Obchodní korporace, veřejná obchodní společnost. Komanditní společnost. Společnost s ručením omezeným. Základy soukromého práva VII*. Praha: C. H. Beck, 2017. 196 s. ISBN 978-80-7400-674-6

KNAPP, V. *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck, 1995. 247 s. ISBN 80-7179-028-1

LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T., a kolektiv. *Zákon o obchodních korporacích – Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 2872. ISBN 978-80-7478-537-5

LAVICKÝ, P., a kolektiv. *Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. 2400 s. ISBN 978-80-7400-529-9, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

MANCELOVÁ, S. *Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. Praha: C. H. Beck, 2015. 132 s. ISBN 978-80-7400-584-8

MAYSON, S. W., FRENCH., D., RYAN, C. L. *Mayson, French & Ryan on Company law*. 29th edition. Oxford university press, 2012. 747 s. ISBN 978-0-19-965258-7

NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. *Odpovědnost členů statutárních orgánů právnických osob*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 184 s. ISBN 978-80-7598-039-7, In: Nové ASPI [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

POKORNÁ, J., HOLEŠOVSKÝ, J., LASÁK, J., PEKÁREK, M. a kolektiv. *Obchodní společnosti a družstva*. Praha: C. H. Beck, 2014, 448 s. ISBN 978-80-7400-475-9

ROZEHNAL, A., a kolektiv. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 730 s. ISBN 978-807380-524-1

ŘEHÁČEK, O. *Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů*. Praha: C. H. Beck, 2010. 199 s. ISBN 978-80-7400-346-2

SIGMUNDOVÁ, M., JANÁK, M., LOMNICKÝ, R., BLAŽEK ČERVENKOVÁ, P. *Péče řádného hospodáře v širším kontextu českého soukromého práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 149 s. ISBN 978-80-7380-411-4

ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 1128 s. ISBN 978-80-7400-540-4, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

ŠVETSKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J, a kolektiv. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1- 654)*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1736 s. ISBN 978-807478-370-8, In: Nové ASPI [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

Universum: všeobecná encyklopedie 2. díl. Praha: Odeon, 2002. 780 s. ISBN 80-207-1115-5 (2. Díl)

VÍTEK. J. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 388 s. ISBN 978-80-7357-862-6

9.2. Právní předpisy

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Companies Act 2006. 2006 chapter 46. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/46/contents>

9.3. Odborné články

BALÝOVÁ, L. Péče řádného hospodáře ve volených orgánech obchodních korporací ve světle rekodifikace. *Obchodněprávní revue*. 2014, č. 7-8, s. 212, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

BEJČEK, J. Principy odpovědnosti statutárních a dozorčích orgánů kapitálových společností. *Právní rozhledy*. 2007, č. 17, s. 613, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

BORKOVEC, A., JOSKOVÁ, L., TOMÁŠEK, P. Fiduciární vztah a fiduciární povinnost pohledem (nejen) zahraničních jurisdikcí. *Právní rozhledy*. 2018, č. 23-

24, s. 815, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

DĚDIČ, J., LASÁK, J., Zákaz konkurence členů představenstva akciové společnosti: „uvolněné“ mravy zákona o obchodních korporacích?. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2015. č. 1, 19-26 s. ISSN 1210-9126

HAMPEL, P. Statutární orgán a jeho základní povinnosti. *Rekodifikace a praxe*. 2014, č. 14, s. 15, In: Nové ASPI [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

JANÍČEK, P., KUCHAR, R. Kde leží hranice loajality člena statutárního orgánu obchodní společnosti?. *News KPMG – Daňové a právní aktuality (KPMG) rok 2019*. 2019, č. 9, s. 13, In: Nové ASPI [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/>

JOSKOVÁ, L. Povinnost loajality v akciové společnosti. *Obchodněprávní revue*. 2011, č. 9, s. 259, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

JOSKOVÁ, L. Je rozdíl mezi povinnostmi loajality a povinnostmi postupovat s péčí řádného hospodáře?. *Obchodněprávní revue*. 2019, č. 11-12, s. 281, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

KRTOUŠOVÁ, L. Péče řádného hospodáře: odpovídá britskému konceptu duty of care, skilil and diligence?. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 10, s. 277, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. Zákaz konfliktu zájmů jako jádro fiduciární povinnosti loajality. *Obchodněprávní revue*. 2016, č. 6, s. 181, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

POHL, T. Odpovědnost statutárního orgánu obchodní společnosti za škodu. *Bulletin advokacie*. 2006, č. 6, s. 15-19, ISSN 1210-6348

ZVÁRA, M. Převod podílu ve společnosti s ručením omezeným a povinnost loajality. *Obchodně právní revue*. 2016, č. 7-8, s. 199, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

LICHT, Amir N. Lord Eldon Redux: Information Asymmetry, Accountability and Fiduciary Loyalty. *Oxford Journal of Legal Studies*. 2017, vol. 37, No. 4, 770-797 p. ISSN 0143-6503

9.4. Judikatura

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. března 2006 sp. zn.: 5 Tdo 1194/2005, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. září 2007 sp. zn.: 29 Cdo 1053/2007, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2008 sp. zn.: 29 Cdo 2531/2008, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. února 2009 sp. zn.: 29 Cdo 3864/2008, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2013 sp. zn.: 29 Cdo 2363/2011, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2015 sp. zn.: 29 Cdo 440/2013, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. prosince 2015 sp. zn.: 29 Cdo 4384/2015, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. března 2017 sp. zn.: 29 Cdo 4095/2016, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. dubna 2019 sp. zn.: 27 Cdo 2695/2018, In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Burkle Holdings Ltd v Liang [2005] EWHC 638 (TCC) (23 March 2005). In: BAILII [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/TCC/2005/638.html>

Madoff Securities International Ltd v Raven & Ors [2013] EWHC 3147 (Comm) (18th October 2013). In: BAILII [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: [https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWHC/Comm/2013/3147.html&query=\(madoff\)+AND+\(securities\)](https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWHC/Comm/2013/3147.html&query=(madoff)+AND+(securities))

Regal (Hastings) Ltd v Gulliver [1942] UKHL 1 (20 February 1942). In: BAILII [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.bailii.org/uk/cases/UKHL/1942/1.html>

Clark Boyce v. Dorothy Dean Mouat Co [1993] UKPC 34 (04 October 1993). In: BAILII [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: [https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/uk/cases/UKPC/1993/1993_34.html&query=\(ukpc\)+AND+\(34\)+AND+\(1993\)](https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/uk/cases/UKPC/1993/1993_34.html&query=(ukpc)+AND+(34)+AND+(1993))

MOTHEW v. BRISTOL and WEST BUILDING SOCIETY Respondant [1996] EWCA Civ 533 (24th July, 1996). In: BAILII [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/1996/533.html>

Boardman v Phipps [1966] UKHL 2 (03 November 1966). In: BAILII [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: [https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/uk/cases/UKHL/1966/2.html&query=\(phipps\)+AND+\(boardman\)](https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/uk/cases/UKHL/1966/2.html&query=(phipps)+AND+(boardman))

Arklow Investments Ltd and Another v I. D. Maclean and Others [1999] UKPC 51 (1st December 1999). In: BAILII [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: [https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/uk/cases/UKPC/1999/51.html&query=\(arklow\)+AND+\(investment\)](https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/uk/cases/UKPC/1999/51.html&query=(arklow)+AND+(investment))

Towers v Premier Waste Management Ltd [2011] EWCA Civ 923 (28 July 2011). In: BAILII [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: [https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWCA/Civ/2011/923.html&query=\(premier\)+AND+\(waste\)+AND+\(management\)+AND+\(ltd\)+AND+\(v\)+AND+\(towers\)](https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWCA/Civ/2011/923.html&query=(premier)+AND+(waste)+AND+(management)+AND+(ltd)+AND+(v)+AND+(towers))

Peskin & Anor v Anderson & Ors [2000] EWCA Civ 326 (14 December 2000). In: BAILII [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2000/326.html>

Murad & Anor v Al-Saraj & Anor [2005] EWCA Civ 959 (29 July 2005). In: BAILII [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2005/959.html>

Neville & Anor v Krikorian & Ors [2006] EWCA Civ 943 (04 July 2006). In: BAILII [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: [https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWCA/Civ/2006/943.html&query=\(neville\)+AND+\(v\)+AND+\(krikorian\)](https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWCA/Civ/2006/943.html&query=(neville)+AND+(v)+AND+(krikorian))

Cox v Cox & Anor [2006] EWHC 1077 (Ch) (27 April 2006). In: BAILII [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné z: [https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWHC/Ch/2006/1077.html&query=\(cox\)+AND+\(v\)+AND+\(cox\)](https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWHC/Ch/2006/1077.html&query=(cox)+AND+(v)+AND+(cox))

9.5. Internetové zdroje

ČERNÝ, PAVOL, Povinnost mlčenlivosti členů volených orgánů kapitálových obchodních společností. Epravo.cz [online]. publikováno 10. 2. 2017 [cit. 10. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/povinnost-mlcenlivosti-clenu-volenych-organu-kapitalovych-obchodnich-spolecnosti-105124.html>

GABONY, A. K povinnosti loajality. Pravniprostor.cz [online]. publikováno 8. 10. 2015 [cit. 13. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/povinnost-loajality>

NEVRKLA, L. Zákaz konkurence ve společnosti s ručením omezeným podle zákona o obchodních korporacích. epravo.cz [online]. publikováno 13. 1. 2015 [cit. 5. 3. 2020] Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zakaz-konkurence-ve-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-podle-zakona-o-obchodnich-korporacich-96696.html>

AUTOR NEZNÁMÝ. K povinnosti loajality podle obchodního zákoníku. profiprávo [online]. publikováno 21. března 2019 [cit. 10. listopadu 2019]. Dostupné z: https://www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=261280&csum=3b0a06b7

JANSA, L. Zákaz konkurence III. členů orgánů společností. pravoIT.cz [online]. publikováno 30. 4. 2008 [cit. 13. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.pravoit.cz/novinka/zakaz-konkurence-iii-clenu-organu-spolecnosti>

Resumé

The submitted diploma thesis deals with the issue of the duty of loyalty of the statutory body of a commercial corporation in the Czech legal. The aim of the thesis is to define the position of duty of loyalty among other duties of a member of the statutory body and find answers to the contentious issue that persist in this field.

Introduction of this thesis generally defines the concept of loyalty and defines the legal regulation, which is contained in the Law of Commercial Corporation. Next the text defines the relationship between the duty of loyalty and the duty of care, which is considered an obligation closely linked to the duty of loyalty in the Czech legal order. Respectively the duty of loyalty is part of duty of care. In the following there is the issue of duty of loyalty of the members of the statutory body during the performance of his office and consequences of breach this duty. At the end the text defines duty of care in the law of Great Britain and compares it with Czech legal orders.

Duty of loyalty is very important duty. Its aim is to ensure that a member of the statutory body acts in the interest of a commercial corporation in the performance of his office. This ensure that the member of the statutory body does not act in own interest or in the third party interest. This is duty, which protects the interests of the commercial corporation. Importance the duty of loyalty also proves that this duty cannot be limited. Achieve purpose of the duty of loyalty help other duties such as a duty of secrecy and competition forbidden. These duties have same aim as the duty of loyalty, which is protecting the interests of the commercial corporation.

In conclusion of this thesis I summarize my finding, that the duty of loyalty is a part the duty of care in the Czech Republic. This means that the consequences of breach the duty of loyalty are the same as the consequences of breach the duty of care. However the duty of loyalty contains another obligation such as the duty of secrecy and the competition forbidden. UK concept of the duty of care is different from the Czech concept, because the duty of loyalty and the duty of care are considered different duties in the UK. The duty of loyalty is fiduciary duty based on trust, while the duty of care is a legal duty based on

legislation. The duty of loyalty of member of statutory body is not so strict in the Czech law as in British law, because in the Czech law is only necessary duty of loyalty while in British law is undivided duty of loyalty. On the other hand duty of loyalty has long tradition in British law, while it is still awaiting its clear definition in Czech law.